

KAROLINSKA INSTITUTET
Institutionen för kvinnor och barns hälsa
Enheten för reproduktiv hälsa
Kurs: HT19

Pornografins inflytande på ungdomars sexliv

-
En litteraturstudie om ungdomar i Sverige

The influence of pornography on young people's sex lives

-
A literature study on young people in Sweden

Examensarbete i sexuell, reproduktiv och perinatal hälsa, 15 hp
(Avancerad nivå), 2020

Författare:
Malena Dahlén
Leg. Sjuksköterska
Barnmorskestudent

Susanna Fröberg Fredén
Leg. Sjuksköterska
Barnmorskestudent

Handledare:
Michael Wells
PhD

Examinator:
Gunilla Lönnberg
PhD

Innehållsförteckning

1. Bakgrund	1
1.1 Sexuell hälsa	1
1.2 Lust	2
1.3 Sexualfysiologi	2
1.4 Tonåringens hjärna	3
1.5 Barnmorskans möte med ungdomar på ungdomsmottagning	3
1.6 Sexualundervisningen i Sverige	4
1.7 Pornografin	7
<i>Ordet pornografi</i>	7
<i>Pornografins effekter på ungdomar</i>	7
2. Problemformulering	8
3. Syfte	8
4. Metod	8
4.1 Studiedesign	8
<i>Inklusions - och exklusionskriterier</i>	8
4.2 Litteratursökning	9
4.3 Urval	9
4.4 Kvalitetsgranskning	10
4.5 Dataanalys	10
4.6 Etiska överväganden	11
5. Resultat	11
5.1 Pornografin som Kunskapsbank	12
<i>Sexualkunskap genom pornografin</i>	12
<i>Pornografin som influencer</i>	12
<i>Pornografin som referens</i>	13
5.2 Fiktion	13
<i>Sex och Kärlek</i>	13
<i>Könsrollerna i pornografin</i>	14

<i>Prestationskrav</i>	15
5.3 Stimuli	16
<i>Lust</i>	16
<i>Avtändning</i>	16
6. Diskussion	17
6.1 Resultatdiskussion	17
6.2 Metoddiskussion	20
7. Slutsats och vidare forskning	21
8. Kliniska implikationer	22
9. Referenslista	23
 Bilagor	
Bilaga 1. Flödesschema	29
Bilaga 2. Kvalitetsgranskning	30
Bilaga 3. Litteraturmatris	33
Bilaga 4. Översikt över kategoriernas förankring i studierna	40

Abstrakt

Bakgrund: En god sexuell hälsa innefattar möjlighet att få uppleva sexuell njutning. Att känna lust är medfött och lustens karaktär ändras i tonåren då även sexualdriften blir starkare. Som ung får man sin sexualkunskap från skolans sexualundervisning men hämtar även kunskap från pornografin. I Norden tittar 92% av ungdomarna på pornografi. Av killarna är det 99 % och av tjejerna tittar 84%.

Syfte: Syftet med denna litteraturstudie är att undersöka hur ungdomar i Sverige upplever att pornografin har ett inflytande på deras sexliv.

Metod: Studien är en litteraturstudie och metasyntes där 13 artiklar inkluderades, nio kvantitativa och fyra kvalitativa. Sökningen genomfördes i databaserna Cinahl, PsycInfo och PubMed med sökord och booleska termer rörande tonåringar i Sverige, pornografi och sex.

Resultat: Syntesen genererade tre övergripande kategorier *Pornografin som kunskapsbank*, *Fiktions* samt *Stimuli* med tillhörande subkategorier. Kunskap om sex och kroppen hämtades från pornografin liksom tips och idéer till sitt sexliv. Könrollerna som gestaltas i pornografin beskrivs som stereotypa av ungdomarna och deras syn på relationer var delad då sex utan kärlek förekom. Att tro sig behöva prestera och agera som i pornografin skapade olika prestationskrav inom sexlivet. Pornografin sågs användbar i stimulerande syfte men skapade även olust och avtändning.

Slutats: Ungdomar har en både negativ och positiv syn på pornografi. Forskning behöver, med ungdomar som direkt källa, ta reda på vad ungdomar anser att de behöver för redskap för att kunna hantera pornografins negativa inflytande och hur ungdomar ska kunna sortera i det pornografiska flödet.

Nyckelord: Ungdomar, pornografi, sexliv, metasyntes, Sverige.

Abstract

Background: Good sexual health includes the opportunity to experience sexual pleasure. Feeling lust is innate and the character of lust changes in adolescence when the sexual drive also becomes stronger. As a young person, you get your sexual knowledge from the school's sex education, but also get knowledge and inspiration from pornography. Pornography is considered, among other things, to enrich the sex life but also provide performance requirements and an uneven view of the man and the woman. In the Nordic countries, 92% of young people watch pornography. Of the boys it is 99% and of the girls 84% watch.

Aim: The aim of this literature review is to investigate how young people in Sweden experience that pornography has an influence on their sex life.

Method: The study is a literature review and meta synthesis where 13 articles were included, nine quantitative and four qualitative. The search was conducted using the databases Cinahl, PsycInfo and PubMed with keywords and Boolean terms regarding young people in Sweden, pornography and sex.

Results: The synthesis generated three overarching categories *Pornography such as knowledge bank, Fiction* and *Stimuli* with associated subcategories. Knowledge about sex and the body was taken from pornography as well as tips and ideas for their sex life. The gender roles portrayed in pornography are described as stereotyped by young people and their views on relationships were divided when sex without love occurred. To think of having to perform and act as in pornography created different performance requirements in the sex life. Pornography was seen as useful for stimulating purposes but also created unrest and ignition

Conclusion: Young people have both a negative and a positive view of pornography. Research, with young people as a direct source, needs to find out what kind of tools young people think they need to be able to handle the negative influence of pornography and how young people should be able to sort through the pornographic flow.

Key words: Young people, pornography, sex life, meta synthesis, Sweden.

Inledning

Författarna blev berörda av barnmorskan Katarina Svensson Floods artiklar och inlägg i media där hon bland annat skriver att unga tjejer pressas till hårt sex och tvingas söka vård för sår i underlivet samt smärta vid samlag. Den senaste tiden har det pågått en debatt i media gällande behovet av att uppdatera sexualundervisningen i skolan och hur pornografin påverkar ungdomars sexuella hälsa. Barnmorskor larmar om ett hårdare sexuellt klimat bland unga där pornografin har fått ett större inflytande på deras sexliv.

”Han drar mig i håret, tvingar mig att ha hans penis i munnen. Jag blev väldigt chockad. Men han har sagt att han tittar mycket på porr, ofta med någon form av analsex, det är hemskt och det gör ont. Men han förstår inte det. Han blir arg och irriterad när han inte får sex på det vis han vill. Men han förstår inte att porr inte är riktigt sex.” –

(Ungarelationer, 2020).

Som barnmorskor ingår det i vårt yrke att möta och hjälpa ungdomar till en god sexuell hälsa.

1. Bakgrund

1.1 Sexuell hälsa

Enligt Folkhälsomyndigheten, (2017a) benämner Världshälsoorganisationen, WHO, sexuell hälsa som ett tillstånd av fysiskt, känslomässigt, mentalt och socialt välbefinnande i relation till sexualiteten. En god sexuell hälsa ska också ge möjligheten att uppleva sexuell njutning. En betydelsefull del av livet och viktigt för hälsan är sexualiteten. Det sexuella beteendets mångfasetterade uttryck bidrar till människans övergripande känsla av välmående och hälsa. Sexualiteten kopplas till identitet, integritet och intimitet. Det är av stor vikt för människors sexuella och allmänna hälsa att kunna kommunicera kring sexualitet och sitt sexliv och då om när och hur man vill ha sex (Folkhälsomyndigheten, 2017a).

Undersökningen som Sexuell och Reproductiv Hälsa och Rättigheter, SRHR, (Folkhälsomyndigheten, 2017a) har gjort i Sverige visar att många typer av sexuella trakasserier och sexuella övergrepp är vanligt förekommande och kvinnor drabbas i betydligt högre utsträckning än män. Sexuella trakasserier har upplevts av 42 % av kvinnorna och 9% av männen. Mer än var tredje kvinna och knappt var tionde man har varit med om någon form av annat sexuellt övergrepp. Sexuella trakasserier, övergrepp och sexuellt våld utgör allvarliga hot mot människors trygghet och

hälsa. Sexuellt våld har en negativ inverkan på människors fysiska, sexuella, reproduktiva och psykiska hälsa.

Det är vanligare bland kvinnor att sakna intresse, lust, njutning och upphetsning vid sex. Hos männen är det vanligare att ha fått orgasm snabbare än de velat, inte ha haft sex på det sätt som de velat och att de önskar fler sexpartners. Vidare uppger 17% av männen att de haft svårt att få eller behålla erektion. Kvinnor har i större utsträckning jämfört med män känt fysisk smärta vid eller efter sex (Folhälsomyndigheten, 2017a). I en studie av Elmerstig et al (2008) med 16 tjejer i åldern 14 - 20 år uppger deltagarna att de genomför samlag trots samlagssmärta. Tjejerna har haft samlag för att vara den perfekta flickvännen och för att leva upp till det kvinnliga idealet vilket för dem innebär att ha samlag för sin partners skull, tillfredsställa och prioritera sin partners njutning. De vill inte göra partnern besviken utan göra honom stolt över sin flickvän. Det finns även en rädsla för att bli lämnad om pojkvännen inte blir tillfredsställd. Smärta vid samlag blir en del av ett normalt sexliv för dessa tjejer och när sexuell lust och sexuell önskan uteblir och de inte känner för att ha samlag anklagar de sig själva och känner att de misslyckats som kvinna. Enligt en undersökning från Novus har 63% kvinnor och 34% män gått med på sex trots att de inte ville då de gjorde det för partners skull, för relationen eller på grund av förväntningar. (Folhälsomyndigheten, 2017a).

1.2 Lust

Sexuell lust är ett cerebralt fenomen, även olust sitter i hjärnan men medans lust är ett fysiologiskt fenomen är olust ett psykologiskt fenomen. Olust är därmed något helt annat än bristande lust. Förmågan att känna lust finns från födelsen. Lusten är hormonberoende och i puberteten ändras lustens karaktär radikalt. Könshormonernas, och då framförallt androgenernas, cerebrala effekt har en avgörande roll för den sexuella lusten (Brattberg & Swartling, 2017). Olust kan bero på att partnern vill att hen ska utföra sexuella handlingar som hen inte vill eller att partnern vill göra saker som hen inte vill vara med om. Även olust över den egna kroppen kan vara en anledning till sexuell olust (Brattberg et al., 2017).

1.3 Sexualfysiologi

Den sexuella reaktionen hos kvinnan kallas erektion följt av lubrikation. Blodflödet ökar kraftigt till könsorganen vid sexuell stimulering, svällkroppsvävnaden i vulva blir då som kuddig stötdämpare och skyddar skelettstruktur och urinrör. Utöver svullnad inträffar lubrikation som är vätska från körtlar och vaginalväggen. En del kvinnor får i samband med den ökade blodfyllnaden erektion som är en resning av den distala delen av klitoriskroppen. (Brattberg & Swartling, 2017).

Hos mannen omsluts penis av svällkroppar som i sin tur sedan omsluts av bindvävshinna. Innanför svällkropparna omsluts urinröret av spongiös vävnad. Svällkropparna och den spongiösa vävnaden blodfylls vid sexuell stimulering. Om det ökade blodflödet fortsätter efter att svällkropparna fyllts med blod stiger trycket och bindvävshinnorna sträcks, vilket gör att det venösa avflödet kläms av vilket är en förutsättning för erektionen. Genital aktivering behöver inte alltid vara sexuell utan kan vara en effekt av ospecifik upphetsning. Det kan vara stress eller allmän upphetsning. Det kan ibland vara svårt, speciellt för män, att kunna skilja på lust och den aktiverade lustens effekter - en erigerad penis hos mannen (Brattberg & Swartling, 2017).

1.4 Tonåringens hjärna

Tonårstiden är en kritisk tid i livet. Det är en tid när människan blir en oberoende individ, skapar nya relationer, utvecklar sociala förmågor och inlärd beteenden som kommer att förbli resten av deras liv. Det kan vara en av livets mest utmanande perioder (WHO, 2020). Tonårshjärnan skiljer sig från barnets och den vuxnes hjärna. Tonårshjärnan har en förhöjd känslighet och sårbarhet för olika typer av påverkan. Med hjälp av delar i frontalkortex tas viktiga beslut rörande risk och belöningsutfall. Hur man bedömer och uppfattar risker i samband med bland annat sexuell aktivering är till stor del avhängt pannloberna. Pannloberna samverkar med andra delar av hjärnan när bedömningar och beslut fattas. Stora delar av frontalkortex mognar senare än andra delar av hjärnan. Mognadsförändringar pågår till åtminstone 20 års ålder (Pålshammar, 2010).

I tonåren blir sexualdriften starkare. Det i samband med att tonåringen har relativt outvecklade och omogna delar i frontala hjärnan som bland annat ska bromsa och räkna ut konsekvenser. Under tonårstiden är svårigheten att kontrollera känslor och beteenden stor. Brist på kontroll kan då avsevärt minska sannolikheten för att tonåringens kunskap och medvetenhet om risker kommer att tas i beaktning i handling. Så i en situation fylld med åtrå och rädsla för att misslyckas finns en betydande risk att kunskapen om försiktighet kommer att väga mindre tungt (Pålshammar, 2010).

1.5 Barnmorskans möte med ungdomar på ungdomsmottagning

Den första ungdomsmottagningen i Sverige öppnades år 1970. Syftet var att nå ut till ungdomar och förebygga fysisk och psykisk ohälsa. Man ville genom en helhetssyn erbjuda en plats där ungdomens hela värld fick utrymme (Fors, 2005).

De som främst besöker ungdomsmottagningarna är tjejer och unga kvinnor. Cirka 10 - 15% är killar eller unga män (Folkhälsoinstitutet, 2011). Ungdomar har olika anledningar till att de besöker en

ungdomsmottagning. Frågor gällande sexualitet och relationer, även samtal om fysisk och psykisk hälsa, livsstil, problem med självbilden gällande sin kropp och frågor om sin generella livssituation kommer upp (Wiksten - Almströmer, 2009). Ungdomar kommer även för STI-provtagning, preventivmedelsrådgivning, abortrådgivning och akut-p-piller (UMO, 2020a). Tjejer rapporterade en högre grad av missnöje över sitt utseende, livet i stort och sitt sexliv än killar (Wiksten - Almströmer, 2009).

I Sverige finns det ca 250 ungdomsmottagningar (Föreningen för Sveriges ungdomsmottagningar, FSUM, 2018) För att få kalla sig för ungdomsmottagning ska barnmorskor, en kurator eller psykolog samt en läkare vara anställd på mottagningen (FSUM, 2013).

Deltagarna i en studie av Mattebo et al (2014a) med 17 yrkesverksamma som möter ungdomar antingen i skolan eller inom hälso- och sjukvården rapporterar att flera ungdomar tillgodogör sig kunskap om sex genom pornografin. Deltagarna i studien såg detta som bekymmersamt då pornografin kan ge ungdomarna en snedvriden bild av hur kroppen ser ut, hur sex ska gå till samt olika sexuella beteenden som förstärker könsmaktsordningen. Deltagarna i studien ansåg att sexet har blivit mer grovt och stereotyp. Hos de ungdomar deltagarna i studien träffat framkom prestationsångest, killar som vill ha tips om hur de kan "last longer during sex" då männen i porrfilmerna kan hålla på i evighet. Även frågor om storleken på sin penis kom upp då en del killar upplevde sin penis som för liten och kände oro över att inte kunna prestera såsom i pornografin. Unga tjejer frågade huvudsakligen om hur de kunde utföra olika sexuella akter såsom oral- och analsex. Tjejerna hade också kroppskomplex gällande sin vikt, kroppen och hur deras underliv såg ut.

1.6 Sexualundervisningen i Sverige

"Det är en bristande kunskap om hur kroppen fungerar, samtycke och vad som är okej" -Katarina Svensson Flood (SverigesRadio, 2020).

Den organiserade sexualupplysningen förknippades redan från början med samhällets institutioner: kyrkan, skolan, familjen, militären, hälsoväsendet. Informationsarbetet som bedrevs fokuserade främst på sexualitetens problem, till exempel könssjukdomar och onani. Under ett par århundraden fram till 1900-talet i kampen mot obotliga sjukdomar varnades man för självbefläckelse eller onani då de ansågs vara anledningen till att man fick dessa sjukdomar. (Centerwall, 2005a).

En ambivalens kring sexualupplysning har präglat 1900-talet. Det finns en förståelse för att unga behöver kunskap men man vill inte uppmåna unga människor till att ha sex. Karolina Widerström som var Sveriges första kvinnliga läkare höll i den första organiserade sexualundervisningen. Undervisningen hölls i Stockholms högre flickskolor och sammanfattades sedan i skriften Uppfostran och Sexuell hygien 1907 (Centerwall, 2005a).

Efter att Widerström börjat undervisa om sex kom ett krav på sexualundervisning från lärare och politiker. Man ansåg dock att det var den unga kvinnan som behövde sexualundervisning för att skydda sig mot män. Sexualdriften ansågs vara mindre stark hos kvinnor som därmed kunde tillgodogöra sig kunskapen utan att ”väckas sexuellt”. År 1920 fick 87% av flickorna i de högre årskurserna och 25% av pojkarna i gymnasiet ta del av undervisningen i Sexuell hygien som det då kallades. År 1932 kommer boken Människor i nöd skriven av Elise Ottesen-Jensen (Ottar). Boken var en stark inlaga för att avskaffa de så kallade ”könslagarna”: rätt att informera om preventivmedel, rätt till sexualundervisning, rätt för kvinnan att bestämma om abort (Centerwall, 2005a).

År 1933 grundade Ottar RFSU tillsammans med ett flertal läkare. Nu tryckte kvinnoförbund, enskilda personer, politiker samt RFSU på för att få sexualundervisning i skolan. Det fanns inte längre acceptans för problemen kring oönskade graviditeter, illegala aborter, könssjukdomar, samt oro kring onani som orsakades av brist på kunskap. Vid den här tiden fanns det också skolböcker som tog upp sexualkunskap (Centerwall, 2005a). År 1955 blev sexualundervisningen obligatorisk i skolan. (Centerwall, 2005b).

År 1977 gjordes en revidering gällande planen för sexualundervisning och nu fanns en större betoning på samlevnad i samband med sexualitet. Man började fundera kring könsroller och i undervisningen uppkom det sociala samspelet och det accepterades att många ungdomar var sexuellt aktiva. Ungdomarna uppmuntrades till att tänka efter, ta ställning och göra sina egna val i dessa sammanhang. (Centerwall, 2005b).

Idag i åk 4 - 6 samt åk 7 - 9 tas frågor om identitet, jämställdhet, relationer, kärlek och ansvar upp. Även människans sexualitet och reproduktion ingår. Puberteten inkluderas i åk 4 – 6 och metoder för att förebygga oönskade graviditeter och sexuellt överförbara sjukdomar tas upp i åk 7 – 9 liksom i gymnasieskolan som även tar upp menstruation, förälskelse och sex (Skolverket, 2018).

I en studie av David Unis och Sällström (2020) saknade ungdomarna i Sverige bland annat ämnen som berör relationer, olika aspekter på sex och möjligheten att lära sig praktiska färdigheter i sin sexualundervisning i skolan. Studenterna tyckte att undervisningen i sex och samlevnad inte var anpassad efter deras behov och att den mest fokuserade på det negativa såsom könssjukdomar och oönskade graviditeter. Kunskapen om sex och relationer kopplade ungdomarna till möjligheten att bli en oberoende individ och skapandet av egna normer och värderingar. Lärare som hade lätt att prata om sex med sina elever skapade en bättre förutsättning för lärandet. Professionella, såsom barnmorskor från ungdomsmottagningen, med erfarenhet och kunskap om sex och som lätt kan prata med ungdomar om sex utan förlägenhet sågs som kapabla lärare inom ämnet. En del studenter ansåg att när sexualundervisningen i skolan brister så tyckte de att de kunde lära sig mer från pornografin, men de ansåg sig vara medveten om att pornografin inte motsvarade verklighetens image. Internet, sociala medier och pornografin var något som ansågs behöva tas upp i sexualundervisningen för att få kunskap om vad som är trovärdig källa till information och för att kunna korrigera missuppfattningar relaterat till internet och pornografins innehåll. Även i en studie av Ekstrand Ragnar et al (2018) framkom att ungdomar anser att utbildning och information om sexuell och reproduktiv hälsa ska ges från en kompetent person med stor kunskap inom ämnet. Ungdomarna i undersökningen förespråkade en sjuksköterska eller barnmorska, en person som arbetar med dessa frågor och ämnen hela tiden.

Skolverket föreslår en rad förändringar i läroplanerna. Idag kan unga på ett friare sätt uttrycka sin sexualitet men tvingas även förhålla sig till de normer och förväntningar som uttrycks i pornografi och media. Regeringen har tagit fram förslag på ändringar i läroplanen just för att frågor om hedersrelaterat våld och förtryck, pornografi och samtycke ska beaktas i sex och samlevnadsundervisningen (Skolverket, 2019). Vidare har regeringen i Sverige tagit ett beslut för att förbättra sexualundervisningen för unga och inför nya examensmål i lärarutbildningen så att lärare ska få kompetens att undervisa i ämnet sex och relationer (Regeringskansliet, 2020).

I studien UngKAB 15 av Folkhälsomyndigheten (2017b) finner unga mellan 16 - 29 år i Sverige sin information om relationer, sexualitet, preventivmedel och könssjukdomar på internet (70%), via kompisar och vänner (60%), genom undervisning i skolan (55%), från ungdomsmottagningen (47%) och på webbplatserna 1177, vårdguiden och UMO (44%). Högre andel killar (72%) än tjejer (66%) hämtade huvudsakligen information om sexualitet, preventivmedel och könssjukdomar från internet. Kvalitetssäkrad information från hälso-och sjukvården hämtades i större utsträckning av tjejer (52%) än killar (36%).

1.7 Pornografin

Ordet pornografi

I fältjournaler från utgrävningarna i slutet av 1700 talet av de romerska städerna Pompeji och Herculaneum som utplånades 79 e Kr, finner man anteckningar om funna "obscena föremål". Föremål som avbildade sexuella akter. Dessa föremål kom att hållas hemliga i ett rum på Herculaneum-museet och samlingen innefattade 202 "avskyvärda monument över mänsklig liderlighet". Endast personer med särskilt tillstånd, "vuxna personer med oantastlig moral", fick tillträde dit. Fram emot mitten av 1800 talet hade ryktet om detta rum spridit sig över Europa och döptes då om till den "pornografiska samlingen". Ordet pornografi kommer hämtat från grekiskans *porne* (sköka) och *graphein* (skriva) (Håkansson, 2007).

Enligt svenska akademins ordbok (2015) betyder ordet pornografi: "*Sexuellt retande framställning i ord eller bild*"

Pornografins effekter på ungdomar

"Om man ser det för tidigt så kan man få liksom snedvriden sexualitet. Att man kanske tror att allting är precis som det är där liksom. Att till exempel tjejer alltid är kåta, alltid redo, det behövs inga förspel. Liksom det kan bli på ett sätt, att man gör precis som det är i pornografin...." (Mattebo, 2018).

I SRHR, (Folhälsomyndigheten, 2017a) anses pornografin ha både positiva och negativa effekter. Det positiva med pornografin är bland annat att det ökar friheten och acceptansen av sexualitet, berikar sexlivet genom att vara en inspirationskälla samt bekräftar sexuella identiteter. Frekvent användning av pornografi visar på negativa aspekter gällande attityder, beteende och sexuell hälsa och benägenhet att ta sexuella risker kan öka. Pornografin innehåller i stor utsträckning dominans och våld mot kvinnor vilket kan bidra till negativa effekter. En negativ effekt kan vara en förminskad syn på mäns våld mot kvinnor. Det övergripande målet i den svenska jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Ett delmål är att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Det handlar bland annat om att identifiera och utmana framställningar av kvinnor och män som reproducerar föreställningar om kvinnor som underordnade något som kan ses inom pornografin (Folkhälsomyndigheten, 2017a).

I Norden tittar 92% av ungdomarna på pornografi. Av killarna är det 99 % och av tjejerna tittar 84%. Killar i åldern 18 - 24 år står för störst konsumtion av pornografi. Skillnaderna var desamma i hela Norden (Sorensen & Kjørholt, 2007).

2. Problemformulering

Tonårstiden är en känslig tid i livet och ungdomar är en grupp i samhället som är lättpåverkade. Unga söker identitet och tillhörighet där en viktig aspekt handlar om kropp, begär och sexualitet. I Sverige idag har i stort sett alla tillgång till internet. Unga söker mycket information och kunskap på nätet, däribland delar av sin sexualkunskap. Det är lätt för ungdomar att få tillgång till, eller hamna på sidor på internet med missvisande information, däribland rörande kroppsideal, könsroller och hur man har sex. Även pornografin är lättillgänglig och kan därför lätt influera och inspirera ungdomar när de söker information om sex och samlevnad. Författarna vill därmed undersöka vad pornografin har för inflytande på ungdomars sexliv.

3. Syfte

Att undersöka hur ungdomar i Sverige upplever att pornografin har ett inflytande på deras sexliv.

4. Metod

4.1 Studiedesign

En litteraturstudie med artiklar av både kvalitativ och kvantitativ ansats genomfördes. En litteraturstudie är en sammanfattning av den forskning som finns inom ämnesområdet (Rosén, 2017).

Inklusions - och exklusionskriterier

Inklusionskriterierna är studier från Sverige, med ungdomar som direkt källa. Studierna ska utgå från ungdomars perspektiv. Författarna definierar ungdomar som 13 - 25 år då det i många kommuner är åren då du kan vända dig till en ungdomsmottagning. Studierna ska vara skrivna på svenska eller engelska och publicerade mellan 2000 - 2020. Författarna anser att eftersom ungdomar inte hade tillgång till smartphones före år 2000 och då internet inte var lika utbrett då var det därmed svårare att få tag i pornografi som ungdom. Därför är år 2000 brytningsår för sökningen. Studierna ska kunna svara på författarnas syfte. Studierna ska vara vetenskapligt granskade. Exklusionskriterierna är studier som berör andra länder än Sverige där deltagarna från Sverige inte går att separera i resultatet. Vidare exkluderas studier som enbart tar upp ungdomar som brukar barnpornografi. Då barnpornografi är brottsligt anser författarna att detta material inte kan inkluderas som en del av ett applicerbart resultat generellt för ungdomar som brukar pornografi. Författarna har inkluderat kvalitativa och kvantitativa vetenskapliga studier.

4.2 Litteratursökning

Litteratursökningen gjordes i september 2020 genom att söka vetenskapliga artiklar i databaserna Cinahl, Psycinfo och PubMed. Författarna använde sökord samt MESH termer:

(pornography OR porn OR sexually explicit OR erotica OR dominance) AND (Sweden OR Swedish OR Swede) AND (adolescents OR teenagers OR teen OR young adults OR "young person" Youth OR juvenile OR minor). Sökningen är kompletterad med de booleska termerna "AND" och "OR" för att begränsa eller bredda vår sökning. Artiklarna som söktes i Cinahl skulle vara "peer reviewed" och begränsades till åren 2000 - 2020. Som visas i bilaga 1 Flödesschema resulterade databassökningen i Cinahl i 35 träffar. I databasen PsychInfo med begränsningen 2000 - 2020 och fulltext fick författarna 28 träffar. I PubMed med samma begränsning som i PsycInfo fick författarna 681 träffar.

4.3 Urval

Första sökningen gjordes i Cinahl. Därefter i PsycInfo och PubMed. Detta resulterade i sammanlagt 721 artiklar efter att 23 dubletter exkluderats. Med 721 artiklar som utgångspunkt läste båda författarna alla artiklarnas titlar. Titlar som kunde relateras till författarnas syfte fördes över till Zotero, ett referenshanteringsprogram, vilket resulterade i 63 artiklar. Artiklarnas abstrakt lästes separat av båda författarna och de artiklar som bedömdes irrelevanta av båda författarna sorterades bort. Efter det kvarstod 31 artiklar som lästes i sin helhet och bedömdes utefter inklusions- och exklusionskriterierna. Därefter exkluderades 18 artiklar på grund av:

- Artiklar jämförde resultat från olika länder och separerade inte dessa i resultatet.
- Deltagarna föll utanför våra ålderskriterier.
- Motsvarade ej vårt syfte vid en noggrannare analys.
- En artikel uteslöts på grund av enbart fokus på barnpornografi.
- Artiklarna är från samma studie och dess resultat finns redan presenterade i medtagen artikel.

Två artiklar *Associations between pornography consumption and sexual practices among adolescents in Sweden* (Häggström - Nordin et al, 2005) och *Experiences of and attitudes towards pornography among a group of Swedish high school students* (Häggström - Nordin et al, 2009) använde sig av samma deltagare. Båda artiklar inkluderades då artiklarnas resultat presenterar olika aspekter gällande ungdomar och pornografi.

Misstanke framkom att resultatet i nedanstående artiklar var ett utdrag ur studien som vi också inkluderat. Den inkluderade studien är *Pornography and sexual experiences among high school*

students in Sweden av Mattebo et al (2014b) då den motsvarade vårt syfte. Exkluderades gjordes *Pornography consumption, sexual experiences, lifestyle, and self-rated health among male adolescents in Sweden* av Mattebo et al (2013) då samma resultat presenterades fast på ett annat sätt som i Mattebo et al (2014b). Mattebo et al (2013) presenterar resultatet enbart utifrån hur ofta man tittar på pornografi och inte hur det påverkar deltagarnas sexliv.

Vidare upptäcktes även av författarna att *Pornography consumption among adolescent girls in Sweden* av Mattebo et al (2016) också var ett utdrag av den inkluderade studien av Mattebo et al (2014b). Den inkluderade studien presenterar resultat från både tjejer och killar medans Mattebo et al (2016) har extraherat samma data endast gällande tjejerna. Denna studie exkluderades då också.

Till syntetiseringen inkluderades slutligen 13 artiklar varav fyra med kvalitativ ansats och nio med kvantitativ ansats. Vidare utfördes manuella sökningar via inkluderade artiklars referenslistor samt i GoogleScholar. Inga nya relevanta artiklar hittades genom dessa sökningar. Resultatet av alla sökningar presenteras i ett flödesschema. Se bilaga 1.

4.4 Kvalitetsgranskning

För att underlätta granskningsprocessen bör en granskningsmall användas vilket hjälper granskaren att hålla fokus på frågor centrala för studiens vetenskapliga kvalitet. Bedömningen sker i överenskommelse mellan granskarna (Willman & Stoltz, 2017).

De fyra kvalitativa artiklarna kvalitetsgranskades med hjälp av granskningsmallen Critical Review Form - Qualitative Studies (Version 2.0) från Letts et al (2007). För de nio kvantitativa artiklarna använde vi oss av Law et al Critical Review Form - Quantitative Studies. Varje artikels kvalitet granskades och kvalitetsbedömdes av författarna tillsammans. Resultatet finns sammanställt i en tabell i bilaga 2. Samtliga studier inkluderades i syntesen.

4.5 Dataanalys

Analysen har genomförts genom en metasyntes. Syftet med metasynteser är att kunna ge en helhetsbild av forskningsområdet. Syntes betyder sammanställning eller sammansmältning och avser därmed att resultat från flera studier leder till nya övergripande resultat. Termen meta betyder övergripande (Willman & Stoltz, 2017). Arbetet med en metasyntes inleds med att tydliggöra ett syfte, något som behövs för att systematiskt kunna söka efter relevanta studier aktuella för inkludering i syntesen. En metasyntes berör frågeställningar kring bland annat upplevelser eller

erfarenheter (Willman & Stoltz, 2017). Syftet med vår metasyntes är att undersöka vilken forskning och vilka studier som finns om pornografins inflytande på ungdomars sexliv. En litteratursökning gjordes av författarna i detta syfte och artiklarnas urval gjordes efter relevans och inkludering- och exkluderingskriterier, vilket enligt Willman & Stoltz (2017) är nästa steg i metasyntesen kallad granskningsprocessen. Detta resulterade i fyra kvalitativa samt nio kvantitativa artiklar. Steg tre i metasyntesen är enligt Willman & Stoltz (2017) att fastställa de inkluderade studiernas vetenskapliga kvalitet. Steg fyra är att arbeta med syntesen, vilket gjordes i flera steg för att komma fram till olika kategorier. Resultaten i de inkluderade studierna lästes noggrant flera gånger av båda författarna. Därefter extraherades alla påståenden, upplevelser och erfarenheter ur resultaten som var relevant för syftet och blev kodord eller kodmeningar som skrevs ner på lappar som sedan lades ut överskådligt på ett bord. Dessa kodord eller kodmeningar lades sedan ihop genom systematiska jämförelser av likheter och/eller kodordens eller kodmeningarnas relation till varandra. Detta resulterade i subkategorier som färgkodades. Dessa subkategorier genererade sedan tre övergripande kategorier. På detta sätt skapades tre övergripande kategorier med tillhörande subkategorier. Översikt över kategoriernas förankring i studierna finns i bilaga 4.

4.6 Etiska övervägande

De studier som används i vår litteraturstudie är alla etiskt granskade och godkända. Vi har inte förvanskat eller uteslutit resultat. I samtliga studier fick deltagarna skriftlig eller muntlig information och i de fall ungdomarna var under 15 år tillfrågades även föräldrarna om att ge samtycke till deltagande i studien. Deltagarna hade möjlighet att avbryta sitt deltagande när som helst vilket värnar om deltagarnas autonomi. Under granskningen och arbetet med studierna strävade författarna efter att ha ett neutralt förhållningssätt till materialet.

5. Resultat

Deltagarnas ålder i de inkluderade studierna var mellan 14 - 25 år. I sju av de inkluderade studierna var deltagarna både tjejer och killar, i fyra studier enbart killar och i två studier enbart tjejer. Fyra kvalitativa och nio kvantitativa studier som berörde vårt syfte identifierades och inkluderades, se matris i bilaga 3. Alla studier var gjorda i mindre eller större städer i Sverige. Resultatet från syntetiseringen ledde fram till tre övergripande kategorier: ***Pornografin som Kunskapsbank***, ***Fiktion*** och ***Stimuli*** med tillhörande subkategorier. Sammantaget framkom två eller tre subkategorier till varje huvudkategori.

5.1 Pornografin som Kunskapsbank

Den första subkategorin är ***Sexualkunskap genom pornografin*** och beskriver att en del ungdomar använder pornografin som informationskälla där de får delar av sin sexualkunskap. Under den andra subkategorin ***Pornografin som influencer*** presenteras hur ungdomars sexliv influeras av pornografin. Att ha inspirerats av pornografin leder i vissa fall till agerande inom sexlivet. Subkategorin som berör detta har fått namnet ***Pornografin som referens***, författarnas tredje subkategori. Tillsammans bildar de tre subkategorierna en större helhet som benämns pornografin som kunskapsbank.

Sexualkunskap genom pornografin

Ungdomar såg pornografin som en källa till lärdom där de inhämtade mycket av sin kunskap om sex (Häggström - Nordin et al, 2006; Häggström - Nordin et al, 2009; Löfgren - Mårtenson & Månsson, 2010; Mattebo et al, 2012; Mattebo et al 2014b; Rogala & Tydén, 2003; Svedin et al, 2011; Tydén & Rogala, 2004; Wallmyr & Welin, 2006). När pornografin sågs som en tillförlitlig källa till kunskap ansågs den kunna användas till anatomikunskap och en förkunskap innan sexuell debut. pornografin innebar en möjlighet att få kunskap om hur andra människors kroppar ser ut (Svedin et al, 2011; Tydén & Rogala, 2004). I Tydén och Rogala (2004) uttryckte en deltagare att innan han hade haft sex var det han sett i pornografin den kunskap han hade om sex. I studien av Löfgren - Mårtenson och Månsson (2010) ansågs pornografin både vara en pålitlig källa till kunskap men vissa deltagare såg pornografin som överdriven och att den visar en förvriden bild av verkligheten och därmed blir en missvisande källa.

Ungdomarna reflekterade över att man sällan ser kondomer används inom pornografin. En manlig deltagare uttryckte att det var dumt och oansvarigt då aktörerna har sex ofta och med många olika personer (Mattebo et al, 2012).

Pornografin som influencer

Genom pornografin får ungdomarna idéer, inspiration och tips på positioner (Donevan & Mattebo, 2017; Häggström - Nordin et al, 2005; Häggström-Nordin et al 2006; Häggström-Nordin et al 2009; Löfgren - Mårtenson & Månsson, 2010; Mattebo et al, 2012; Mattebo et al, 2014b; Rogala och Tydén, 2003; Svedin et al, 2011; Tydén & Rogala, 2004; Wallmyr & Welin, 2006). I studien av Wallmyr & Welin (2006) ansåg en större del av tjejerna än killarna i åldrarna 16 - 25 att pornografin kunde vara bra för att variera sitt sexliv. En del ungdomar fick fantasier om att pröva och kopiera det som visas i pornografiskt material (Donevan & Mattebo, 2017; Häggström - Nordin

et al, 2005; Häggström - Nordin et al, 2006; Mattebo et al, 2014; Rogala & Tydén, 2003; Svedin et al 2011; Tydén & Rogala, 2004).

Pornografin som referens.

Med pornografin som ungdomarnas referens fann studier av Donovan och Mattebo (2017), Mattebo et al (2014b), Rogala och Tydén (2003), Svedin et al (2011), Tydén och Rogala, (2004) att ungdomar utfört eller försökt utföra delar av det de sett i pornografin. En koppling mellan pornografikonsumtion och analsex kan ses i studier av Donevan och Mattebo (2017), Häggström - Nordin et al (2005), Mattebo et al (2014b), Rogala och Tydén (2003) och i studierna av Rogala och Tydén (2003), Häggström - Nordin et al (2005) samt Häggström - Nordin et al (2006) sågs analsex som en sextrend. De ungdomarna som deltog i studien av Häggström - Nordin et al (2006) ansåg att analsex varken var så vanligt eller uppskattat i verkligheten. Ungdomarna tvekade om det ens var möjligt för tjejer att finna någon sorts njutning av analsex. En ung tjej sa "*Oh no, personally I think that it would feel disgusting. I wouldn't choose to do that*". I Studien av Rogala och Tydén (2003) hade 47,3 % av de deltagande tjejer haft analsex. Det framkom att upplevelsen varit negativ för majoriteten. I studierna av Donevan och Mattebo (2017) och Häggström - Nordin et al (2005) sågs även en koppling till pornografin och att ha haft sex i form av oralsex och vaginalt samlag. I Studien av Mattebo et al (2014b) uppgavs även en del tjejer och killar ha inspirerats till gruppsex. I studien av Kjellgren et al (2009) har den grupp deltagare som ofta, dagligen, tittade på pornografi och då framförallt våldspornografi ett mer påtvingande sexuellt beteende. De hade tvingat någon att masturbera åt dem, ha samlag, analsex och / eller oralsex.

5.2 Fiktion

I kategorin Fiktion framkom det i studierna att ungdomarna ansåg att pornografin kan skapa en förvrängd verklighetsbild. Subkategorin ***Sex och kärlek*** beskriver att pornografin kan ge en annorlunda bild av relationen mellan sex och kärlek. I pornografin visas mannen och kvinnan ur olika perspektiv kopplat till stereotypa könsroller vilket gav oss subkategorin ***Könsrollerna i Pornografin***. Ungdomar kan känna krav och förväntningar på sig på grund av pornografin vilket ledde till subkategorin ***Prestationskrav***.

Sex och kärlek

Pornografin skapar en bild där sex och kärlek är två separata saker (Häggström - Nordin et al, 2006; Löfgren - Mårtenson & Månsson, 2010; Mattebo et al, 2012; Rogala & Tydén, 2003; Tydén & Rogala, 2004). Ungdomarna ansåg att det i pornografin handlar mest om olika sexuella aktiviteter istället för kärlek. Om man inte är i en relation ansågs att ha sex med en vän inte som något

onaturligt eftersom en del av ungdomar säger sig kunna separera kärlek och sex. (Häggström - Nordin et al, 2006; Mattebo et al 2012). I Mattebo et al (2012) uttrycker både killar och tjejer att de föredrar ett jämställt förhållande där sex och kärlek hör ihop även fast tillfälliga förbindelser var ett alternativ.

“...If you don't have a traditional relationship it might be easier to have that kind of a chilly sex-relation that you see in porn' films. When you don't have to take any responsibility for being emotional and loving.” (Häggström -Nordin et al 2006).

Bilden av sex i pornografin uttrycks av ungdomarna som hårt, mekaniskt och utan känslor vilket kan ge en fel bild och därmed påverka ungas syn på sex och kärlek (Häggström - Nordin et al, 2005; Häggström - Nordin et al; 2006, Löfgren - Mårtenson & Månsson; 2010, Rogala & Tydén, 2003; Tydén & Rogala, 2004). I studien av Häggström - Nordin et al (2006) framkommer det att ungdomarna anser att pornografin är väldigt ytlig och att stor vikt läggs på att visa genitalier. Vidare beskriver ungdomarna att fokus ligger på olika positioner att ha sex i och inte på relationer.

Könsrollerna i pornografin

Både tjejer och killar hade tankar kring könsroller och kroppsideal som hämtas ur synen på mannen och kvinnan inom pornografin. Kvinnan framställs som underlägsen, mindre värd, passiv, tillgänglig för sex hela tiden och ska utföra det mannen vill. Vidare uttrycker ungdomarna ett kroppsideal inom pornografin där kvinnan har stora bröst, smal midja och har rakat kön och männen porträtteras som dominanta, starka, macho, muskulösa, överlägsna och de ska veta vad de vill. Mansidealet i pornografin är en rakad kropp och en stor penis (Elmerstig et al, 2012; Häggström - Nordin et al 2006; Löfgren - Mårtenson & Månsson, 2010; Mattebo et al, 2012; Rogala & Tydén, 2003,). Som kille ska man enligt pornografin vara het och vilja ha mycket sex och kunna prestera i timmar (Tydén och Rogala, 2004; Löfgren - Mårtenson & Månsson, 2010). I studier av Svedin et al (2011) och Mattebo et al (2014b) anser ungdomarna att pornografin i större utsträckning nedvärderar kvinnor än män. I Elmerstig et al (2012) uttryckte tjejerna att även fast man som tjej känner sig som en stark individ och hoppas på att inte bli påverkad blir de medvetna om den ojämna bilden på mannen och kvinnan och den ojämna könsnormen. Tjejerna upplevde en konflikt mellan att motstå att påverkas samtidigt som önskemål fanns om att känna sig uppskattad genom att tillfredsställa andra.

I Löfgren - Mårtenson & Månsson (2010) uttryckte tjejernas att de påverkades av pornografins kvinnoideal och kände sig osäkra på om den egna kroppen skulle anses duga åt sexuella partners.

Killarna sa att de inte alltid tyckte att de kvinnliga idealen som porträtteras i pornografin var attraktiva även fast det verkade vara meningen. En kille beskrev att en del kvinnor i porrfilmerna är *“totally shabby”*. Att killarna inte skulle påverkas av pornografins fysiska ideal ansågs av tjejerna i studien bara vara något killarna inte vågade erkänna. De gruppdeltagare i studien av Kjellgren et al (2009) som brukade våldspornografi accepterade och tyckte den stereotypa könsporträtteringen som de såg i pornografin var helt okej. Vidare accepterar denna grupp de våldtäktsscener som kan ses i våldspornografi.

I Häggström -Nordin et al (2006) tog ungdomarna upp att om en tjej har många partners blir hon kallad hora medan killen ses som manlig. Detta styrks även i studierna av Mattebo et al (2012) och Mattebo et al (2014b) där fler deltagare hade en positiv attityd mot killar som hade sex med många tjejer medan attityden mot tjejer som hade sex med många olika partners var mycket mindre positiv.

Prestationskrav

I flertalet av studierna framkommer det en koppling mellan pornografin och ungdomars känsla av krav på olika sätt relaterat till sitt sexliv (Häggström - Nordin et al, 2006; Löfgren - Mårtenson & Månsson, 2010; Mattebo et al, 2012; Mattebo, 2014b; Rogala & Tydén, 2003; Tydén & Rogala, 2004). I större utsträckning kände tjejerna en oro över att killarna förväntade sig att de skulle utföra sexuella handlingar som killen sett i pornografin (Häggström - Nordin et al, 2006; Löfgren - Mårtenson & Månsson, 2010; Mattebo et al, 2012; Rogala & Tydén, 2003). Bland annat kände tjejerna en oro över att behöva ha analsex men de flesta av killarna i studien förnekade att de ville utföra allt som de sett i pornografin (Löfgren - Mårtenson & Månsson, 2010).

Pornografin kan skapa grupptryck och även könsrelaterade krav *“It is expected I give him a blow job, it is expected that we have sex in all the positions there are.”* (Häggström - Nordin et al, 2006). Vidare i Häggström - Nordin et al (2006) uttryckte sig deltagare i studien att det är vanligare att killar konsumerar mer pornografi än tjejer och att det därför kan leda till att tjejer känner sig pressade av sin manliga partner att prova på olika sexuella aktiviteter. En manlig deltagare uttryckte sig såhär: *“I think that it is the guys who push the girls such as “come on, can’t we try” and so on, that is what we men talk about together”*.

En rädsla för att partnern ska bli besviken om man är sexuellt oerfaren framkommer då pornografin upplevdes skapa ett krav på sexuell erfarenhet och tekniskt kunnande (Häggström et al, 2006; Löfgren - Mårtenson & Månsson, 2010; Mattebo et al 2012). En känsla av osäkerhet gällande sin

prestation under sexakten (Häggström - Nordin et al, 2009) och förväntningar att behöva tillfredsställa andra (Elmerstig et al, 2012) påverkade även ungdomarna. En manlig deltagare uppgav i studien av Tydén & Rogala (2004) att han på grund av pornografin kunde känna "sex stress" första natten med en ny partner. I Löfgren - Mårtenson och Månsson (2010) undrade killarna i studien hur männen i porrfilmerna kan ha sex i timmar, vara upphetsade och ha stånd under så lång tid.

5.3 Stimuli

Kategorin stimuli beskriver hur pornografi är en källa till lust men även till motsatsen. Två subkategorier uppkom: ***Lust och Avtändning.***

Lust

Pornografiskt material kunde bidra till stimulans, väcka lust och ge upphetsning (Häggström - Nordin et al, 2005; Häggström et al, 2006; Löfgren - Mårtenson & Månsson, 2010; Mattebo et al, 2012; Mattebo et al 2014b; Rogala & Tydén, 2003; Svedin et al, 2011; Wallmyr & Welin, 2006.) En del ungdomar som blev stimulerade av pornografin hade sex med sig själv eller ansåg att pornografin var bra för onani (Häggström - Nordin et al, 2005; Löfgren - Mårtenson & Månsson, 2010; Mattebo et al, 2014). Det är fler killar än tjejer som använder pornografi för att bli upphetsade och sedan onanera (Löfgren - Mårtenson & Månsson, 2010; Mattebo et al 2014b). I studien av Rogala och Tydén (2003) beskriver en kvinnlig deltagare att hon blir upphetsad av att se porrfilm tillsammans med sin pojkvän och att det kan väcka lust. En annan deltagare uttrycker att hon blir upphetsad om filmen är rolig och vild. Det framkommer även att pornografin kan vara ett bra sätt att bli stimulerad på om man är utan partner.

Avtändning

Pornografin kunde skapa en känsla av avsky och/eller bidra till sexuell avtändning (Häggström - Nordin et al, 2006; Mattebo et al 2012; Mattebo et al, 2014b; Rogala & Tydén, 2003; Svedin et al, 2011). Negativa reaktioner som skam och skuld framkom hos ungdomar relaterat till att de tyckte att aktörerna i porrfilmerna inte verkade gilla det de gjorde (Häggström - Nordin et al 2006 & Löfgren - Mårtenson & Månsson, 2010). Att känna sig trött på sex och bli "anti" relaterades till att mycket i pornografin framställs så onaturligt men samtidigt uppkom en tvetydig känsla av att först bli upphetsad men sen må dåligt. Vidare beskriver en kvinnlig deltagare att hon inte tycker om pornografin eftersom att hon vill att hennes partner ska bli tänd på henne och inte av någon i en porrfilm (Rogala & Tyden, 2003).

6. Diskussion

6.1 Resultatdiskussion

Det här är en litteraturstudie som genom en metasyntes syftade att undersöka hur ungdomar i Sverige upplever att pornografin har ett inflytande på deras sexliv. Totalt 13 artiklar inkluderades i syntesen. Flertalet av de kvantitativa artiklarna som inkluderats har med fritextsvar från deltagarna vilket kunde presenteras i litteraturstudiens resultat. Det är övervägande kvantitativa studier och trots fritextsvar så är det knäpphändigt med beskrivande svar om pornografins inflytande i studierna. Likaså i de kvalitativa studierna så kände författarna att det ofta saknades följdfrågor för ett mer beskrivande och utvecklande svar från deltagarna för vår möjlighet att presentera ett än mer utvecklat sammanställt resultat. Vidare framgår det inte i alla studier vilken genre av pornografi som ungdomarna har tittat på.

Författarnas litteraturstudie visar att ungdomar i Sverige hämtar en del av sin kunskap om kroppen och om sex från pornografin vilket även kan ses i bakgrundslitteraturen. I studien av Löfgren-Mårtenson och Månsson (2010) reflekterade ungdomarna över om de kan se pornografin som en tillförlitlig källa och i studien av Davis Unis och Sällström (2020) anser ungdomarna att internet, sociala medier och pornografin ska tas upp i sexualundervisningen för att ge möjlighet till reflektion om källkritik och missuppfattade föreställningar. Att kunskap om sex hämtas från pornografin ses även i en studie av Henshaw (2013) där ungdomar i åldern 13 - 20 år i England deltog. Studien visar på att pornografi spelar en signifikant roll i ungdomarnas liv och i stort sett alla deltagare i studien refererade till pornografin som en källa till sexuell guidning. Deltagarna uppgav att de önskade mer meningsfull information om sex och relationer från skolan och möjligheter att tryggt utforska dessa viktiga ämnen. Vidare framkom det att sex- och samlevnadsundervisningen behöver adressera pornografin och dess influenser. Regeringen i Sverige har tagit ett beslut om att Sexualundervisning ska ingå i lärarutbildningen (Regeringskansliet, 2020) något som författarna förhoppningsvis tror kommer att stärka den undervisningen om sex och samlevnad som ungdomarna får i skolan och därmed leda till att ungdomar får en stark grundkunskap till sex och samlevnad. Med en stark grundkunskap skulle ungdomar lättare kunna skilja mellan pornografins fiktion och verkligheten. När ungdomar använder pornografin som en del av sin kunskapskälla kan deras sexliv påverkas både positivt och negativt. Något som uttrycks i Mattebo et al (2012) är att kondom användning sällan syns i pornografin där man också ofta har sex med olika partners. I en studie av Fridlund et al (2014) var det 65% av deltagarna som vid vaginalt sex med tillfällig partner använde kondom mer sällan än vad de hade förväntat sig av sig själva. Kondom vid oralsex varken förväntades användas eller faktiskt användes av deltagarna i studien. Författarna vet att kondomen är det enda

preventivmedlet som skyddar mot STI:er och en negativ syn på kondom skulle kunna bidra till en negativ utveckling av ungdomars sexuella hälsa och syn på säker sex. Författarna vet att det finns gratis kondomer att hämta på ungdomsmottagningar men det borde finnas en ännu större möjlighet för ungdomar att få tillgång till gratis kondomer. Kondomer behöver framställas i en mer positiv anda vilket skulle kunna göras via sociala medier genom bland annat influencers som har ett stort inflytande på ungdomar.

Det visar sig i författarnas litteraturstudie att pornografin gav ungdomarna nya tips och idéer som sågs som en möjlighet att variera sitt sexliv. Pornografin gav fantasier och en önskan om att vara kreativ i sitt sexliv och ge möjlighet till att pröva något nytt, men pornografin skapade även krav på tekniskt kunnande inom sex och det fanns en rädsla hos ungdomarna att framstå som okunniga. Författarna understrycker här vikten av att prata öppet om sex med ungdomar och hjälpa dem ha realistiska förväntningar inom sitt sexlivet.

Ungdomar i författarnas litteraturstudie har även haft pornografin som referens och utfört- eller försökt utföra sexuella akter som de sett i pornografin. Det framkommer även att ungdomar känner prestationskrav relaterat till pornografin. Vidare i författarnas litteraturstudie ansågs sexet i pornografin hårt och mekaniskt och därmed mer relaterat till sex än kärlek. Framförallt tjejer uttryckte oro över att behöva göra det som killen sett i pornografin, särskilt när det kommer till analsex. Att de skulle vilja göra allt som de sett i pornografin förnekas dock av killarna i Löfgren-Mårtenson och Månsson (2010). Även i studien av Henshaw, (2013) ansågs pornografin ge förväntningar på hur sex ska gå till. Något som även framkom i författarnas resultat från en studie med manliga deltagare (Kjellgren et al, 2009) var kopplingen mellan att ha konsumerat våldspornografi och att ha påtvingat sig någon form av sex och att ha en acceptans mot pornografins hårdare klimat såsom våldtäktsscener. Författarna reflekterar över att det kan spela roll inom vilken pornografisk genre man hämtar sina tips och idéer ifrån. Det kan vara en skillnad att krydda sitt sexliv med tips och idéer från hårdpornografi än om ungdomarna tittat på en erotisk film eller mjukporr. Författarna tror att hårdpornografin då kan skapa ett mycket grövre sexliv som kan vara mer skadligt själsligt och kroppsligt. Sex ska vara en positiv upplevelse och inte förknippas med obehag och en känsla av tvång. Som ungdom kan det vara svårt att säga nej. Att få en bra och positiv upplevelse i introduktionen till sexlivet är viktigt och kan påverka sexlivet framöver.

I Mattebo et al (2014a) ansåg yrkessamma inom skola och vården att det sexuella klimatet blivit hårdare för ungdomarna. I ett instagraminlägg från sextochreproduktionen (2020a) ser ungdomshälsan framförallt unga tjejer som söker sig till ungdomsmottagningarna med smärtor och

sår i underlivet och berättelser om strypsex. En stor ökning av unga tjejer som tvingas till sex av sin partner söker sig också till ungdomsmottagningarna där de vittnar om att de tvingas till saker som deras killar sett i pornografin. Att som tjej vara tvungen att ha sex innan man har blivit kåt kan göra ont eftersom underlivet inte hunnit förbereda sig (sexetochreproduktionen, 2020b). Bland annat behövs en lubrikation som startar i samband med att tjejen blir upphetsad (Brattberg & Swartling, 2017). I en studie av Elmerstig et al (2008) framkom att tjejer har sex trots samlagssmärta för att tillfredsställa sin partner och leva upp till idealet av den perfekta kvinnan och flickvännen och att smärtan blir en del av sexlivet. I Henshaw (2013) ansågs det viktigt att tidigt informera om och diskutera samtycke med ungdomar.

Pornografin ansågs vidare i författarnas litteraturstudie ge en illusorisk bild av verkligheten och ansågs visa könsroller som ej porträtterades jämlika, en bild av mannen som dominant och stark och en bild av kvinnan som underlägsen och svag för mannens behov. Även fast tjejerna försökte motstå pornografins kvinnoideal så var det svårt. Författarna anser att om pornografin framställer könsrollerna ojämna strider det mot kampen om en jämlik syn på könen i samhället. Vidare kan pornografin förminska synen på kvinnor och som enligt Folkhälsomyndigheten (2017a) förminska mäns våld mot kvinnor. I studien av Mattebo et al (2014a) träffar yrkesverksamma inom skola och hälsovård killar som är oroliga över att ha en för liten penis och tjejer som oroar sig över hur deras genitalier ser ut. I Löfgren - Mårtenson och Månsson (2010) reflekterade killarna över hur det är möjligt för männen i pornografin att prestera i timmar. Författarna kan förstå om killarna kan känna en oro eller ha tankar över storleken på sin penis då mannens penis i alla tider betraktats som en symbol för manlighet och kan ha en betydelse för självkänslan. Även tjejer genomgår idag intimkirurgi i kosmetiskt syfte. Det är viktigt att informera ungdomar att alla ser olika ut, även genitalierna, och att det är okej. Att känna prestationskrav och oro över hur den egna kroppen ser ut kopplat till pornografin kunde även ses i studier från USA Sun et al (2016) och Johnson et al (2019).

Då pornografin sågs som en eggelse kunde den vara användbar för onani och förspel och i en studie av Johnson et al (2019) från USA framkommer det att 43,5% av kvinnorna i studien använder pornografi för onani. Något som i författarnas litteraturstudie framkom var mer relaterat till killarna. Författarna anser att onani kan vara ett bra sätt att lära känna sin kropp och sin sexuella lust.

6.2 Metoddiskussion

Sökningen av litteratur skedde i databaserna Cinahl, PubMed och PsycInfo. Utöver sökningen i databaserna utfördes även manuella sökningar, så kallade sekundärsökningar. Författarnas sökningar gjordes utifrån att studera referenslistor samt sökningar i Google Scholar. Enligt Friberg (2012) är sekundärsökningar en viktig metod för att inte gå miste om relevant litteratur. Det som framkom efter våra sökningar var att samma artiklar hittades och om nya framkom så var de inte gjorda i Sverige eller relevanta i förhållandet till författarnas syfte. Det ses som en styrka att artiklarna refererade till varandra och att samma forskning hittades vid sekundärsökningarna eftersom det visar på att området undersökts noggrant och att det därför inte tillkom någon ny forskning.

En testsökning utfördes i databaser med årsbegränsningen 2015 - 2020. Detta resulterade i få träffar. Eftersom vi begränsat vår sökning till ungdomar, Sverige och pornografi valde vi då istället att söka mellan åren 2000 - 2020 i förhoppning om att hitta en större mängd studier till vårt resultat. Vidare är många artiklar före 2010 vilket gör att denna litteraturstudie inte kan presentera nyare forskning inom området. Endast en artikel i syntesen är publicerad efter år 2015. Den inkluderade forskningen är den forskning som skett i Sverige de senaste 20 åren och som svarar mot vårt syfte. Vi valde då att inkludera kvalitativa- och kvantitativa studier för att få en sammanställning av forskningen i Sverige. Önskvärt hade varit att finna fler kvalitativa studier för ett ännu mer beskrivande resultat.

Författarnas val av sökord kunde ha utökats med fler sökord som rör sexualitet, sex och lust. Sekundärsökningarna som gjordes gav dock inga andra resultat. Författarna finner ändå de valda sökorden relevant för litteraturstudiens syfte. De databaser som sökningen utfördes i gav olika kvantitet på sökresultat. I PubMed blev det 681 träffar vilket innebär att ett större område litteratur har undersökts. När urvalet av de 681 artiklarna genomgick en första granskning finns det en liten risk att relevanta artiklar missats då författarna gick igenom materialet baserat efter artiklarnas titlar. Författarna valde artiklar som var ”peer reviewed” vilket enligt Henricson (2017) stärker trovärdigheten.

Båda författarna kvalitetsgranskade alla inkluderade artiklar vilket enligt Henricson (2017) stärker reliabiliteten. Författarna till aktuell studie har sedan tidigare ingen erfarenhet av att kvalitetsgranska artiklar men följde granskningsmallar av Law et al (2015) och Letts et al. Kvalitetsbedömningen finns redovisad i bilaga 2. Slutligen inkluderades 13 artiklar i metasyntesen.

Att ha i åtanke är att denna litteraturstudie sammanställer resultat enbart från ungdomar i Sverige vilket innebär att det inte är säkert att det stämmer överens med ungdomar i andra länders uppfattning. Den ger å andra sidan ett applicerbart resultat i Sverige. Författarna valde enbart studier från Sverige då ungdomarna här har ungdomsmottagningar att vända sig till och sexualkunskap i skolundervisningen något som kan se annorlunda ut i andra länder.

Endast fyra kvalitativa artiklar hittades av författarna. Artiklarna var publicerade från år 2000 till år 2017. Endast en artikel var publicerad efter år 2015. Detta tyder på att det finns sparsamt med nyare forskning inom området pornografins inflytande på ungdomar i Sverige och framförallt inom kvalitativ forskning. Uppdaterad forskning behövs inom detta område. I de inkluderade artiklarna återkommer ofta samma forskare i flera studier och ofta refererar de till varandra. Fyra forskare är överrepresenterade i de inkluderade tretton studierna vilket visar att det ofta är samma forskare som agerar och verkar inom området ungdomar och pornografi. Detta anser författarna kan ses som en styrka då forskarna är väl insatta i området men kan även innebära en svaghet då risken att den kunskapen skapar omedvetna förutfattade meningar.

Då artiklarna i syntetiseringen är skrivna på engelska finns en risk för feltolkning vid översättning av materialet från engelska till svenska då engelska inte är författarnas modersmål. Vidare för att minimera risken för feltolkning har materialet granskats grundligt och reflekterats över av båda författarna först enskilt och sedan sammanställts tillsammans.

7. Slutsats och vidare forskning

Denna litteraturstudie visar att ungdomar har en både negativ och positiv syn på pornografi. En negativ aspekt är när pornografen uppfattas visa en förvriden bild av verkligheten. Den kunde då anses vara en missvisande källa till ungdomars sexualkunskap. Ungdomar reflekterade över att kondom sällan används i pornografen vilket ansågs oansvarigt. Vidare skapade pornografen sextrender bland ungdomar som kunde leda till att de känner sig tvingade att delta i dessa sextrender, som exempelvis analsex. Pornografen ger även ungdomar upplevelsen av prestationskrav. De upplevde sig behöva ha sexuell erfarenhet, vara sexuellt tekniskt kunnande och de kände en osäkerhet på sin prestation under sexakten. Det framkom att könsrollerna som framställs i pornografen skapar en uppfattning om ett mansideal där mannen är dominant och ett kvinnoideal där kvinnan är underlägsen. Kroppsidealen som porträtteras i pornografen gav en del ungdomar dålig självkänsla och negativa tankar kring den egna kroppen. Att titta på pornografi kan även ge en känsla av skam och avsky hos ungdomar. Det positiva som framkom är att ungdomar fann det möjligt att lära sig om kroppen och om sex genom pornografen i de fall då pornografen

ansågs som en tillförlitlig källa. Pornografin kunde ge ungdomar tips och idéer för ett mer varierat sexliv. Att väcka sin lust och få sexuell stimuli var en positiv effekt av pornografin som då också kunde leda till onani.

Ungdomar behöver skyddas mot den negativa påverkan som pornografin kan ge. De behöver hjälp och redskap för att kunna bli källkritiska och få möjlighet att reflektera över vad pornografin har för inflytande på deras sexliv och välbefinnande. Forskning behöver göras i form av långtidsstudier för att kunna se eventuella skadeverkningar över tid. Forskning måste, med ungdomar som direkt källa, ta reda på vad ungdomar anser att de behöver för redskap för att kunna hantera pornografins negativa inflytande och hur de ska kunna sortera i det pornografiska flödet. Även hur ungdomarna kan använda pornografins positiva effekter på ett bra och hälsosamt sätt, till exempel hur pornografin kan användas för att "krydda" och variera sexlivet utan att någon skadas. Relationen mellan den sexuella hälsan hos ungdomar och pornografin behöver undersökas mer. När det gäller att stärka ungdomars sexuella hälsa behöver forskning hitta ett sätt att till exempel höja kondomens status och lyfta fram användningen av kondom som något positivt och trendigt.

8. Kliniska implikationer

Som barnmorska är det viktigt att i mötet med ungdomar öppet prata om sex och relationer och ställa frågor om upplevelser och känslor. Det är också viktigt att prata om vad lust är och om sexualfysiologin till exempel vad som händer i kroppen när man blir tänd. En mycket viktig aspekt är att barnmorskan måste informera om att sex ska ske på lika villkor och vikten av samtycke, att du bestämmer själv över din sexualitet och din kropp och att sexuella aktiviteter ska kännas bra för alla som är med. Ett nej är alltid ett nej och ett ja kan aldrig tolkas fram av motpartnern. En barnmorska som arbetar med ungdomar måste hålla sig uppdaterad inom de områden som påverkar ungas sexuella hälsa.

Författarnas resultatet visar att ungdomar söker kunskap om sex i pornografin. Pornografin kommer troligen fortsätta att vara en del i ungdomars liv. Barnmorskor framförallt på ungdomsmottagningar bör ha mer möjlighet att möta skolungdomar och informera om kroppen, sex, sexualitet och relationer. Eftersom pornografin har ett inflytande på ungdomar är det viktigt att våga prata om ämnet och möta ungdomarnas frågor och behov av kunskap inom området. Barnmorskans roll bör integreras i skolans sexualundervisning i mycket större utsträckning.

9. Referenslista

Brattberg, A., Bohm Starke, N. & Swartling, M. (2017). Sexuell dysfunktion i Gahm, E.,(red) *praktisk sexualmedicin* (1:1 uppl s. 99 - 159). Studentlitteratur, Lund.

Brattberg, A., & Swartling, M. (2017). Anatomi och sexualfysiologi i Gahm, E.,(red) *praktisk sexualmedicin* (1:1 uppl s. 65 - 84). Studentlitteratur, Lund.

Centerwall, E. (2005 a) Med moralen som styrmedel – historiska perspektiv på sexualupplysning i *Hela livet – 50 år med sex- och samlevnadsundervisning*. Myndigheten för skolutveckling. Stockholm: Liber.

Centerwall, E. (2005 b) Obligatorisk sexualundervisning – perspektiv på tre handlingar i *Hela livet – 50 år med sex- och samlevnadsundervisning*. Myndigheten för skolutveckling. Stockholm: Liber.

David Unis, B., & Sällström C. (2020) Adolescents' conceptions of learning and education about sex and relationships. *American Journal of Sexuality Education*, 15 (1), 25 - 52.

Donovan, M., & Mattebo, M (2017) The relationship between frequent pornography consumption, behaviors, and sexual preoccupancy among male adolescents in Sweden. *Sexual & Reproductive Healthcare*, 12, 82-87.

Ekstrand Ragnar, M., Grandahl, M., Stern, J., & Mattebo, M (2018) Important but far away: adolescents' beliefs, awareness and experiences of fertility and preconception health *The European journal of contraception & reproductive health care* , 23, (4), 265–273
<https://doi.org/10.1080/13625187.2018.1481942>

Elmerstig, E., Wijma., B, Sandell., K, &., Berterö, C. (2008) Why Do Young Women Continue to Have Sexual Intercourse Despite Pain. *Journal of Adolescent Health*, 43, 357 - 363.
<https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2008.02.011>

Elmerstig, E., Wijma., B, Sandell., K, &., Berterö, C. (2012)'Sexual Pleasure on Equal Terms': Young Women's Ideal Sexual Situations". *Journal of Psychosomatic Obstetrics and Gynaecology*, 33, (3): 129–34. <https://doi.org/10.3109/0167482X.2012.706342>.

Folkhälsoinstitutet, (2011) *Sexualitet och reproduktiv hälsa*. Kunskapsunderlag för Folkhälsopolitisk rapport 2010. Östersund: Swedish National Institute of Public Health.

Folkhälsomyndigheten (2017a) *Sexuell & Reproductiv Hälsa och Rättigheter (SRHR) i Sverige 2017*. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/s/sexuell-och-reproduktiv-halsa-och-rattigheter-i-sverige-2017/?pub=60999>

Folkhälsomyndigheten (2017b) *Sexualitet och hälsa bland unga i Sverige, UngKAB 15 - En studie om kunskap, attityder och beteende bland unga 16 - 29 år*.

Fors, Z. (2005) Ungdomsmottagningen – ungdomar och personal berättar. Stockholm: Swedish National Institute of Public Health.

Friberg, F (2012). Att göra en litteraturöversikt. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats* s. 133-143. Lund: Studentlitteratur.

Fridlund, V., Stenqvist, K., & Nordvik, M K. (2014) Condom use: the discrepancy between practice and behavioral expectations, *Scandinavian journal of public health*, 42, (8), 759-765. DOI: [10.1177/1403494814550518](https://doi.org/10.1177/1403494814550518)

Föreningen för Sveriges ungdomsmottagningar, (FSUM). (2013). Hämtas <http://www.fsum.org/fsum/wp-content/uploads/2011/02/policyen.pdf>

Föreningen för Sveriges ungdomsmottagningar, (FSUM). (2018) *Ungdomsmottagningen i första linjen för psykisk hälsa*. Hämtas http://www.fsum.nu/wp-content/uploads/2018/05/forsta_linjen_sidor.pdf

Henricson, M (2017) *Vetenskaplig teori och metod - från idé till examination inom omvårdnad*. Studentlitteratur AB: Lund

Henshaw, P (2013) The importance of ensuring young people understand consent. *British Journal of School Nursing*, 8, (10). 498-500 <https://doi-org.proxy.kib.ki.se/10.12968/bjsn.2013.8.10.498>

Håkansson, G., (2007) *Pornografen -en del av kulturen i Samtala om pornografi i skolan en handledning från RFSU*. <https://www.rfsu.se/globalassets/pdf/samtala-om-pornografi-i-skolan---en-handledning-fran-rfsu.pdf>

Häggström - Nordin E, Hanson U., & Tydén T. (2005) "Associations between pornography consumption and sexual practices among adolescents in Sweden." *International Journal of STD & AIDS* 16, (2) : 102–7. <https://doi.org/10.1258/0956462053057512>.

Häggström-Nordin E, Sandberg J, Hanson U., & Tydén, T. (2006). "It's everywhere! Young Swedish people's thoughts and reflections about pornography." *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 20, (4): 386–93. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6712.2006.00417.x>.

Häggström-Nordin, E., Tydén, T., Hanson, U., & Larsson, M. (2009). "Experiences of and Attitudes towards Pornography among a Group of Swedish High School Students". *The European Journal of Contraception & Reproductive Health Care: The Official Journal of the European Society of Contraception*, 14, (4) : 277–84. <https://doi.org/10.1080/13625180903028171>.

Johnson, J., Ezzell, M., Bridges, A., & Sun, C (2019) Pornography and Heterosexual Women's Intimate Experiences with a Partner. *Journal of Women's Health*, 28 (9). 1254-1265.

Kjellgren, C., Priebe, D, Svedin, C-G., & Långström, N. (2009). Sexually Coercive Behavior in Male Youth: Population Survey of General and Specific Risk Factors. *Archives of Sexual Behavior* . DOI 10.1007/s10508-009-9572-9

Law, M., Stewart, D., Pollock, N., Letts, L. Bosch, J., & Westmorland, M. Critical Review Form – Quantitative Studies (2015) McMaster University Hämtad 3/10 2020
https://www.unisa.edu.au/siteassets/epi-server-6-files/global/health/sansom/documents/icahe/cats/mcmasters_quantitative-review.pdf

Letts, L., Wilkins, S., Law, M., Stewart, D., Bosch, J., & Westmorland, M., (2007) Critical Review Form - Qualitative Studies (Version 2.0) McMaster University
https://www.unisa.edu.au/siteassets/epi-server-6-files/global/health/sansom/documents/icahe/cats/mcmasters_qualreview_version2-0.pdf

Löfgren-Mårtenson, L., & Månsson, S-A. (2010). "Lust, love, and life: A qualitative study of Swedish adolescents' perceptions and experiences with pornography." *Journal of Sex Research* 47, (6) : 568–79. <https://doi.org/10.1080/00224490903151374>.

Mattebo, M., (2018) Hämtad 2020-09-15. *Ungdomars pornografikonsumtion* Mälardalens Högskola, Uppsala Universitet. https://www.nck.uu.se/digitalAssets/685/c_685480-l_3-k_mattebo-ungdomars-pornografikonsumtion-nck-2018.pdf

Mattebo M, Larsson M, Tydén T, Olsson T, och Häggström-Nordin E. (2012). "Hercules and Barbie? Reflections on the influence of pornography and its spread in the media and society in groups of adolescents in Sweden." *European Journal of Contraception & Reproductive Health Care*, 17, (1) : 40–49. <https://doi.org/10.3109/13625187.2011.617853>

Mattebo, M., Tydén,T., Häggström-Nordin,E., Nilsson K W., & Larsson, M. (2013) "Pornography Consumption, Sexual Experiences, Lifestyles, and Self-rated Health Among Male Adolescents in Sweden." *Journal of Developmental & Behavioral Pediatrics*, 34, (7): 460–68. <https://doi.org/10.1097/DBP.0b013e31829c44a2>.

Mattebo, M., Larsson, M., Tyden, T., & Häggstrom-Nordin, E. (2014a) "Professionals' perceptions of the effect of pornography on Swedish adolescents." *Public Health Nursing*, 31, (3): 196–205. <https://doi.org/10.1111/phn.12058>.

Mattebo, M., Tyden, T., Häggström-Nordin, E., Nilsson, K. W., & Larsson, M. (2014b) "Pornography and sexual experiences among high school students in Sweden." *Journal of Developmental and Behavioral Pediatrics*, 35, (3): 179–88. <https://doi.org/10.1097/DBP.0000000000000034>.

Mattebo, M., Tydén, T., Häggström-Nordin, E., Nilsson, K. W., & Larsson, M (2016) "Pornography consumption among adolescent girls in Sweden." *European Journal of Contraception & Reproductive Health Care*, 21,(4): 295–302. <https://doi.org/10.1080/13625187.2016.1186268>.

Pålshammar, Å (2010). Tonårshjärnan, risk och sex. *Läkartidningen*, 107, (6), 354-356. <https://lakartidningen.se/tema-sexuellt-overforda-infektioner-1/2010/02/tonarshjarnan-risk-och-sex/>

Regeringskansliet (2020). *Bättre sexualundervisning för unga* – Utbildningsdepartementet
Pressmeddelande (2020) <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2020/09/battre-sexualundervisning-for-unga/>

Rogala, C, och Tydén., T. (2003) ”Does Pornography Influence Young Women’s Sexual Behavior?” *Women’s Health Issues: Official Publication of the Jacobs Institute of Women’s Health*, 13, (1), 39–43. [https://doi.org/10.1016/s1049-3867\(02\)00174-3](https://doi.org/10.1016/s1049-3867(02)00174-3).

Rosén, M (2017). Systematisk litteraturoversikt i Henricson, M. (Red) *Vetenskaplig teori och metod - från idé till examination inom omvårdnad*. (uppl 2:4 s. 375 - 390) Studentlitteratur AB: Lund

Sexetochreproduktionen, (16 september 2020a) Repost av @folkbladet_norrkopings intervju med barnmorskor på @ungdomshalsan_norrkoping. Instagram.

Sexetochreproduktionen, (24 september 2020b) Inlägg. Instagram.

Skolverket. (2018): *Sex- och samlevnadsundervisning – en introduktion*. Hämtad 17/9 2020
https://www.skolverket.se/download/18.1d7693d81684bec9282e6b/1548919143146/Sex_samlevnad_introduktion.pdf

Skolverket. (2019). *Pressmeddelanden juni 2019*.
<https://www.skolverket.se/om-oss/press/pressmeddelanden/pressmeddelanden/2019-06-12-sa-vill-skolverket-starka-laroplanernas-innehall-om-sex-och-samlevnad>

Sorensen, AD., & Kjørholt, SV. (2007). How do Nordic adolescents relate to pornography ? i Knudsen, SV., Löfgren-Mårtenson, L., & Månsson, SA. (Red) *Generation P ? Youth, gender and pornography*. Denmark: Danish School of Education Press. 87 – 102.

Sun, C., Bridges, A., Johnson, J A., & Ezzell, M B (2016) pornography and the Male Sexual Script: An Analysis of Consumption and Sexual Relations. *Archives of Sexual Behavior*, 45. 983 - 994.
DOI:10.1007/s10508-014-0391-2

Svedin CG, Akerman I, och Priebe G. (2011) ”Frequent users of pornography. A population based epidemiological study of Swedish male adolescents.” *Journal of Adolescence* , 34, (4) : 779–88.
<https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2010.04.010>.

Svenska Akademien (2015) *Svensk Ordbok*. Stockholm Norstedts: Svenska akademien.

SverigesRadio (September, 2020) <https://sverigesradio.se/artikel/7546553>

Tydén T, och Rogala C. (2004).”Sexual behaviour among young men in Sweden and the impact of pornography.” *International Journal of STD & AIDS*, 15, (9): 590–93.

<https://doi.org/10.1258/0956462041724299>.

Umo (2020a). *Om ungdomsmottagningen*. <https://www.umo.se/att-ta-hjalp/ungdomsmottagningen/om-ungdomsmottagningen/> Hämtad 2020-10-20

Ungarelationer.se (Instagram 23 april 2020) www.ungarelationer.se Hämtad från Instagram 28/9 2020.

Världshälsoorganisationen (WHO). (2020). Hämtad 2020-09-28 *Coming of age: adolescent health* <https://www.who.int/news-room/spotlight/coming-of-age-adolescent-health>

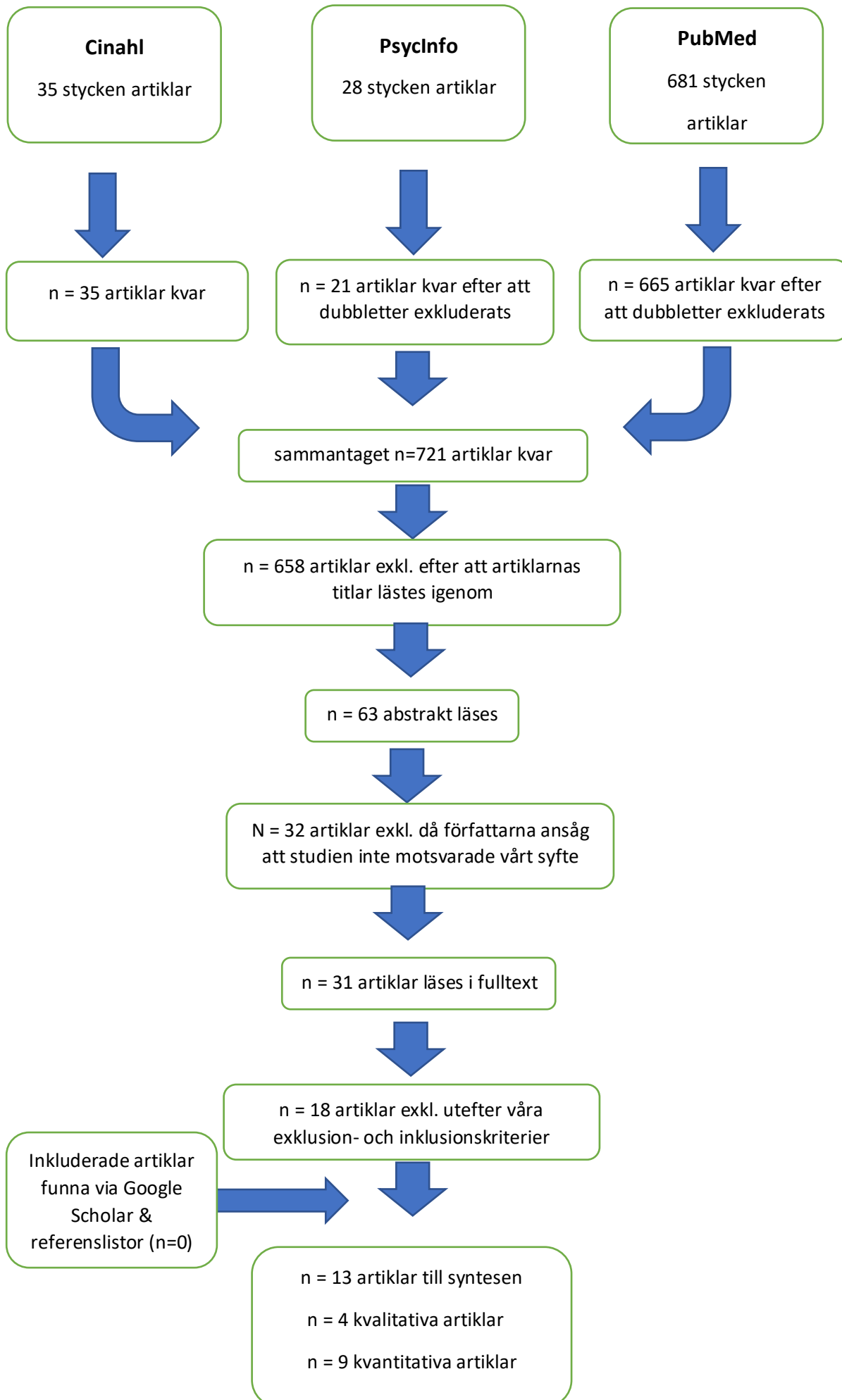
Wallmyr G., & Welin C. (2006). “Young people, pornography, and sexuality: sources and attitudes.” *Journal of School Nursing*, 22, (5), 290–95.

<https://doi.org/10.1177/10598405060220050801>.

Wiksten - Almstromer M. (2009) Gender differences in sexuality and life quality among young people visiting a Swedish youth clinic. *International journal of adolescent medicine and health*. 21, (1):29 - 39.

Willman, A., & Stoltz, P (2017) Metasyntes i Henricson, M. (Red) *Vetenskaplig teori och metod - från idé till examination inom omvårdnad*. (Uppl 2:4 s. 399 - 410) Studentlitteratur AB: Lund

Bilaga 1. Flödesschema över litteratursökningen

Bilaga 2. Kvalitetsgranskning

Mall för kvalitetsgranskning enligt Letts et al, Critical Review Form – Qualitative Studies (version 2.0)

De olika delarna i tabellen sammanfattas och besvaras med *U=uppnått* *D=delvis uppnått* eller *E=ej uppnått*, med den valda granskningsmallen som utgångspunkt. Bedömning *uppnått* innefattar att innehållet finns tydligt beskrivet enligt riktlinjer från granskningsmallen.

- Syfte: innefattar även om passande bakgrundslitteratur finns
- Design: innefattar även teoretiskt perspektiv samt på vilket sätt data samlats in och är det relevant och passande för studien
- Deltagare: är deltagarna rätt för studien och beskrivna, vad har forskaren för roll i studien och relation till deltagarna - finns "biases" samt finns samtycke
- Analys: är datainsamlingen väl beskriven, är metoden rimlig
- Granska: beskrivs teman tydligt, finns meningsfullhet i studien
- Applicerbart: är studien och resultatet trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet, bekräftande
- Etik: är studien etiskt godkänd
- Slutsats: finns en tydlig slutsats kopplad till resultatet, bidrar studien till vidare utveckling

Slutligen bedömdes studiernas kvalitet efter hög, medelhög och låg kvalitet.

Artikel	Syfte	Design	Deltagare	Analys	Granska	Applicer*	Etik	Slutsats	kvalitet
Elmerstig, E., et al. (2012)	U	D	U	D	U	D	U	U	medel
Häggström-Nordin, E., et al (2006)	U	D	U	U	U	D	U	U	medel
Mattebo, M., et al (2012)	U	U	U	U	U	U	U	U	hög
Löfgren-Mårtenson, L., & Månsson, S-A. (2010)	D	U	U	D	U	D	U	U	medel

*Applicerbart= Kan eller är resultatet applicerbart utanför studien (r/t antal deltagare, "settings")

Kvalitet = studiens bedömda vetenskapliga kvalitet.

I Elmerstig, E., et al (2012) ingen teoretisk referensram gav D på design, D på analys då det inte anges när intervjuerna genomfördes samt deltagarantalet var lågt vilket gav D på applicerbarhet.

Häggström-Nordin, E., et al (2006) ingen teoretisk referensram gav D på design samt deltagarantalet var lågt vilket gav D på applicerbarhet.

Löfgren-Mårtenson, L., & Månsson, S-A. (2010) inget klart definierat syfte gav D på Syfte. D på analys då det inte anges när intervjuerna genomfördes. Deltagarna valdes inte ut slumpmässigt utan ville själva delta samt så valdes skolor ut efter låg och medelklass därav D på applicerbarhet.

Samtliga studier inkluderades då de var av hög eller medelhög kvalitet.

Mall för kvalitetsgranskning av kvantitativa studier enligt Law et al. Critical Review Form – Quantitative Studies.

De olika delarna i tabellen sammanfattas och besvaras med *U=uppnått* *D=delvis uppnått* eller *E=ej uppnått*, med den valda granskningsmallen som utgångspunkt. Bedömning *uppnått* innefattar att innehållet finns tydligt beskrivet enligt riktlinjer från granskningsmallen.

- Syfte: innefattar även om relevant bakgrundslitteratur finns
- Design: finns beskrivet på vilket sätt data samlats in och var det relevant och passande för studiens frågeställningar. Har författaren vinklat insamlingen efter eget ”bias”
- Deltagare: var deltagarna rätt för studien och beskrivna samt avhopp, finns samtycke
- Data: finns beskrivet antal gånger data samlats, och hur den samlades in och analyserades
- Resultat: är resultaten signifikanta eller om inte finns *p value* redovisat
- Applicerbarhet: kan resultatet användas, har studiens forskare en tanke att resultatet bidrar och finns ”bias”
- Etik: är studien etiskt godkänd

Slutligen bedömdes studiernas kvalitet efter hög, medelhög och låg kvalitet.

Artikel	Syfte	Design	Deltagare	Data	Resultat	Applicerb	Etik	kvalitet
Donevan, M., & Mattebo, M. (2017)	U	U	U	U	U	U	U	hög
Häggström-Nordin, E., (2005)	D	U	U	U	U	U	U	medel

Häggström-Nordin, E., et al (2009)	U	U	U	U	U	U	U	hög
Kjellgren, C., et al (2009)	U	U	D	U	U	U	U	medel
Mattebo, M., et al (2014b)	U	U	D	U	U	U	U	medel
Rogala, C., & Tydén, T., (2003)	U	U	U	U	U	U	U	hög
Svedin, CG., et al (2011)	U	U	U	U	U	U	U	hög
Tydén, T., & Rogala, C. (2004)	U	U	U	U	E	D	U	medel
Wallmyr, G., & Weldin, C. (2006)	U	U	U	U	U	D	U	hög

Häggström-Nordin, E., et al (2005) får D på Syfte då bakgrunden är mycket tunn och integrerad i kort en introduktion.

Kjellgren, C., et al (2009) får D på deltagare då författarna har svårt att utläsa antalet deltagare

Mattebo, M., et al (2014b) får D på deltagare då tvetydighet råder kring deltagarnas ålder som först benämns 16 år men under background Data beskrivs åldersspannet 16 - 23 år.

Tydén, T., & Rogala, C., (2004) får ett E på resultat då *p value* ej finns redovisat. D på applicerbart då forskarnas fokus frågeställning om pornografins påverkan på sexuellt beteende hos deltagarna inte kan bevisas då alla förutom 2 deltagare konsumerade pornografi.

Wallmyr, G., & Weldin, C. (2006) får D på applicerbart då data samlats in före år 2000.

Samtliga studier inkluderades då de var av hög eller medelhög kvalité.

BILAGA 3

Litteraturmatriis

Författare Publicerings- datum Titel Tidsskrift	Syfte	Metod	Resultat	Diskussion och Slutsats
Donevan, M., & Mattebo, M., 2017 <i>The relationship between frequent pornography consumption, sexual behaviours, and sexual preoccupation among male adolescents in Sweden</i> Sexual & Reproductive Healthcare	To investigate the relationship between frequent pornography consumption, sexual behaviours, and sexual preoccupation. Among adolescent 18-year old Swedish boys.	Design: Kvantitativ enkät med 48 frågor med flera svarsalternativ. Deltagare: 371 killar från 13 olika skolor. Ålder 18 år. Gjord 2013 i en mellanstor samt stor stad i Sverige Analys: SPSS 20, Chi-square och Fisher's exact test. Etiskt godkännande: Ja	Studien presenterar resultat baserat på frequent users, average users och infrequent users. De deltagare som oftare tittade på pornografi hade ett bredare spektrum av sexuella aktiviteter som tex oralsex och analsex. Vidare har de också provat att härma de sexuella handlingar som de sett i porrfilmen.	Frekventa användare av pornografi har ofta tidigare sexdebut och för en kamp med sig själva gällande att pornografin upptar för stor del av deras liv. Därav bidrar studien till behovet av mer forskning om pornografin har negativa effekter på ungdomar.
Elmerstig et al, (2012) <i>"Sexual pleasure on equal terms": young women's ideal sexual situations</i> Journal of Psychosomatic Obstetrics & Gynecology	To identify young women's ideal images of sexual situations and expectations of themselves in sexual situations.	Design: Kvalitativa intervjuer Deltagare: 14 stycken kvinnor, 14 - 20 år, som haft samlag senaste sex månaderna utan smärta. Analys: Grounded Theory Etiskt godkännande: Ja	Kvinnorna ansåg att pornografin är den enda källan som konkret visar sexuella situationer men sänder samtidigt men sänder ut fel signaler till unga män och kvinnor gällande könsnormerna.	Styrker vikten av att personal som arbetar med ungdomar måste fokusera på de förväntningar som finns på könsrollerna hos unga män och kvinnor och som påverkar deras sexualitet. Vidare forskning bör undersöka unga heterosexuella mäns situation och förväntningar

Häggström – Nordin, E et al, (2005) <i>Associations between pornography consumption and sexual practices among adolescents in Sweden</i> International Journal of STD & AIDS	To investigate sexual behavior and consumption of pornography and to explore the possible associations between sexual practices and pornography among a randomly selected sample of third-year high school classes.	Design: Kvantitativ enkätstudie med flervalssvar. Deltagare: 387 killar och 331 tjejer som går tredje året på gymnasiet, 2003. I Västerås. Analys: SPSS 11,5, Chi-square test, The Mann Whitney U-test, t-test Etiskt godkännande: Ja	Studien presentera data uppdelat på kille/tjej samt male high consumers och male low consumers De killar med hög konsumtion av pornografi kände i högre grad upphetsning vid fantasier om att utföra det som de sett i pornografin. Skillnad kunde ses mellan killar och tjejer gällande sexuellt beteende.	Killar som har en högre konsumtion av pornografi har utfört flera olika typer av sex. Studien visar på en skillnad mellan killar och tjejers erfarenhet och konsumtion av pornografi. Kondom används sällan vid oral eller analsex och därmed finns en ökad risk för STI:er.
Häggström – Nordin et al, (2006) <i>"It's everywhere!" Young Swedish people's thoughts and reflections about pornography</i> Scandinavian journal of caring science	To explore, describe and gain a deeper understanding on pornography consumption and its possible influence on sexual practice among young men and women.	Design: Kvalitativa enskilda intervjuer med öppna frågor. Deltagare: 10 kvinnor och 8 män i åldern 16 - 23 år med olika bakgrund. Utfördes i Västerås 2004. Analys: Grounded Theory Etiskt godkännande: Ja	Deltagarna ansåg att de själva och andra påverkades av pornografin på ett eller annat sätt så som förväntningar och krav, ambivalens, kroppsideal och en bild av könsstereotypa roller men även pornografin som ett verktyg till upphetsning och som informationskälla.	Slutsats: Deltagarna upplevde motstridiga känslor som upphetsning blandat med skam vilket kan leda till osäkerhet vid formandet av den egna sexualiteten. Studien stärker debatten om en öppnare attityd gentemot att ha sex utan kärlek. Framtida forskning bör undersöka ungdomars tankar om makt och genusperspektiv i media samt tankar om sexuell hälsa och jämställdhet.

Häggström – Nordin, E et al (2009) <i>Experiences of and attitudes towards pornography among a group of Swedish high school students</i> The European Journal of Contraception and Reproductive Health Care	Investigate differences between female and male theoretical and practical third year high school students with respect to: (i) demographic factors and relationships with parents (ii) consumption of, and (iii) attitudes towards pornography.	Design: Del av en större studie, cross-sectional enkät delvis baserad på tidigare forskning med flervalssvar samt öppna frågor. Deltagare: 718 studenter varav 404 på en teoretisk utbildning och 314 på en praktisk utbildning. Tjejer och killar i åldern 17-21 deltog. Studien gjordes 2003 i Västerås. Analys: SPSS 11.5 30, Chi-square test, T-test, The Man Whitney U-test. Etiskt godkännande: Ja	Studien presenterar data utefter kille/tjej samt teoretiskt/praktisk utbildning. Det framkommer att ungdomarna hämtade inspiration och nya idéer från pornografin men även kopplades pornografin ihop med upplevelse av krav.	Studenters uppväxt och bakgrund kan ha en påverkan på val av gymnasieprogram. Då sexuella beteenden och pornografikonsumtion skiljer sig mellan olika gymnasieprogram samt kön borde detta beaktas vid rådgivning kring sexuell hälsa och utbildning.
Kjellgren et al, (2009) <i>Sexually Coercive Behavior in Male Youth: Population Survey of General and Specific Risk Factors</i> Archives of Sexual Behavior	Syfte: <i>we aimed at identifying risk/protective factors for sexually coercive behavior among male youth by using a large, population-based survey of sexual attitudes and behavior.</i>	Design:Fråge - formulär. Deltagare: Utdrag ur större studie. 1933 manliga deltagare 17 - 20 år., Deltagarna kom från fem städer i Sverige. Analys: x2-tests, ANOVAs med Scheffe's post hoc testing, SPSS 15. Etiskt godkännande: Ja	Studien presenterar datan utefter tre olika grupper: SEX, CP, Kontrollgrupp. I gruppen sexually coercive youth (SEX) rapporterades mer aggressivt- och riskfyllt beteende i jämförelse med kontrollgruppen. SEX- gruppen tittade också oftare dagligen på pornografi och det var också vanligt att ha tittat på våldspornografi som påverkade gruppen på olika sätt.	Det är viktigt för vårdgivare att ha i åtanke att tillsammans med antisocialt beteende kan de sexualrelaterade riskfaktorerna som tex "pro-rape cognitions and sexual preoccupation including excessive sexual lust" utgöra ytterligare en risk för påtvingat sexuellt beteende.

Löfgren-Mårtenson & Månsson, (2010) <i>Lust, Love, and Life: A Qualitive Study of Swedish Adolescents' Perceptions and experiences with Pornography</i> Journal of sex research	Inget klart definierat syfte men anledningen till studien är att “Asking middle- class teenagers about their experiences, views, and relationship to pornography.” Forskarna har Frågeställningar vg se artikeln.	Design: Kvalitativ och fenomenologisk metod. Fokusgrupper och intervjuer. Deltagare: 14 -20 år. 36 tjejer och 37 killar. Deltagarna kom från fyra skolor i Södra Sverige. Analys: Tolkas med kvalitativ ansats och fenomenologisk metod. Etiskt godkänd: Ja	Pornografin har blivit mer accepterad i dagens samhälle. Inte lika skamligt att prata om framförallt för killar. För tjejer är synen mer ambivalent. Pornografin blir som en referens för ungdomarnas fysiska ideal och sexuella prestationer.	Studien visar på att kopplingen mellan kärlek och sex fortfarande är viktig för ungdomar och framför allt för unga tjejer. Det är omöjligt att veta hur ungdomar skulle prata om pornografin om forskaren inte var närvarande. Fortsatt forskning behövs inom detta område för att förstå dess komplexitet och med större mångfald på deltagarna.
Mattebo et al, (2012) <i>Hercules and Barbie? Reflections on the influence of pornography and its spread in the media and society in groups of adolescents in Sweden</i> The European Journal of Contraception & Reproductive Health Care	To describe and get a deeper understanding of how groups of young women and men reflect on and discuss pornography and its spread in the media and society, and its possible influence on sexual behavior and relationships.	Design: Kvalitativ design. 6 stycken fokusgrupp-intervjuer utfördes. 3 stycken fokusgrupper med män och 3 stycken med kvinnor. Deltagare: 16 – 19 år, ska tala svenska, olika bakgrunder. 17 kvinnor och 18 män. Utfördes 2006-2007 i två städer i Sverige. Analys: Grounded Theory Etiskt godkänd: Ja	Pornografin skapar skeva kroppsideal och könsroller. Att konsumera porr sågs mer tabubelagt för kvinnor än män. Pornografin upplevs som väldigt lättillgänglig och motverkar säker sex. I studien framkommer även tankar om pornografin som ett hjälpmedel.	Personal som arbetar med ungdomar och sexuell hälsa måste vara medvetna om att pornografin kan påverka ungdomar och deras sexualitet och förse ungdomar med verktyg för att kunna hantera kommersiella spridningen av ideal och pornografi . Studien bör upprepas med deltagare med andra sexuella läggningar.

Mattebo et al, (2014b) <i>Pornography and Sexual Experiences Among High School Students in Sweden</i> Journal of Developmental and Behavioral Pediatrics	to investigate the differences between high school boys and girls in their: (1) use of pornography, (2) sexual experiences, (3) experience of sexual abuse, and (4) perceptions of sexuality and pornography. It also aimed to examine the following possible predictors for experiencing sexual activities: Sex, sociodemographic factors (high school program, household, and ethnic background), pornography, consumption, experience of sexual abuse, perception of sexuality, and perception of pornography.	Design: Kvantitativ enkätstudie med flervalssvar. Deltagare: 477 killar och 400 tjejer. Ålder 16 år i 2 städer i mellansverige Analys: The Mann Whitney U-test, t-test. X2 test för nominalskala variable. SPSS 20. Etiskt godkännande: Ja	De framkom positiva samt negativa aspekter relaterade till pornografin. De deltagare som konsumerar pornografi hade mer positiv syn. Killar har en mer positiv bild till pornografi än tjejer men skillnaden var inte så stor i gruppen av de som tittade på pornografi. Tjejer var mer sexuellt erfarna än killar och de med mest sexuell erfarenhet var mer positiva till pornografi.	Ungdomar behöver bli medvetna om budskapet om sex som media och pornografin sänder ut och hur detta kan påverka deras egna syn på sex.
Rogala, C., & Tydén, T, (2003) <i>Does pornography influence young women's sexual behavior?</i> Women's Health Issues	To investigate if young, sexually experienced women in Sweden have seen pornography and to what extent pornography and to what extent pornography might influence their sexual behavior.	Design: Frågeformulär med 76 frågor samt fritext svar Deltagare: 1000 tjejer. Ålder 14- 24 år i september 1998. Juni 1999 i stockholm med omnejd. Analys: SPSS, Chi square test. Etiskt godkännande: Ja	Deltagarna tror att pornografin påverkar både sitt egna samt andra sexuella beteende på olika sätt uppdelat under positivt, negativt, upphetsande och varken positivt eller negativt.	Pornografi är ett känsligt ämne och därför bör resultaten av studien behandlas med försiktighet. Tjejerna i studien angav spontant vikten av denna studie. Studien visar att unga kvinnor tycker att pornografin påverkar deras samt andras sexuella beteenden och detta bör sjukvårdspersonal och lärare bli mer medvetna om.

Svedin, C-G et al, (2011) <i>Frequent users of pornography. A population based epidemiological study of Swedish male adolescents,</i> Journal of Adolescence	To study the associations between pornography use and attitudes towards pornography	Design: Frågeformulär Deltagare: 1902 killar med en medelålder på 18,15 år gjord i fem olika svenska städer. . Del av en större studie, The Baltic Sea. Analys: SPSS 15.0 Etiskt godkännande: Ja	Studien presenterar datan utefter frequent users samt reference group- Deltagarna i studien rapporterade olika sätt som pornografin påverkade dem. Bland annat ville de som oftare tittar på pornografi i större utsträckning härma det som de sett i pornografin.	Fortsatt forskning behövs med fokus på hur pornografi associerad med attityder och beteenden förändras över tiden. Frekvent användande av pornografi är vanligen associerat med beteenden och attityder som kan ses hos "children at risk".
Tydén, T., & Rogala, C, (2004) <i>Sexual behaviour among young men in Sweden and the impact of pornography</i> International Journal of STD & AIDS	To investigate the sexual behaviour among young men visiting a genitourinary clinic in Stockholm, Sweden, with a focus on their consumption of pornography and possible impact on their sexual behaviour.	Design: 76 frågor i ett frågeformulär där 2 frågor var öppna frågor och resten flervalssvar. Deltagare: 300 Killar. Ålder 16-24 år. Studien utfördes i maj - november 2001 i Stockholm. Analys: SPSS, Chi- square test. Innehållsanalys till de öppna frågorna. Etiskt godkännande: Ja	Olika kategorier <i>inspiration, kunskap, negativ påverkan, missvisande bild av sex och annat</i> illustrerar hur killarna tycker att deras egna sexuella beteende influerats av pornografin.	En jämförelse mellan de som tittar på pornografi och de som inte gör det kunde ej utföras då endast 2 deltagare inte konsumerar pornografi men det fann en tydlig koppling till att ha blivit inspirerad att utföra vad de hade sett i posrnografin.

Wallmyr, G., & Welin C, (2006) <i>Young People, Pornography, and Sexuality: Sources and Attitudes</i> The Journal of School Nursing	Investigate young people's use of and attitudes toward pornography and their source of information about sexuality	Design: Frågeformulär med både ja/nej frågor samt flervalssvar. Deltagare: 555 tjejer och 321 killar. Ålder 15-25 år. Studien pågick november 1999 - november 2000 i Lerum. Analys: SAS 8.2 och Chi-square test. Etiskt godkännande: Ja	Nästan alla deltagare hade tittat på pornografi. Flera anledningar till att titta på pornografi angavs, tex att bli upphetsad och onanera och variera sitt sexliv.	Sexualundervisningen måste vara primärkällan för ungdomars sexualitet och inte pornografin. Om unga killar lär sig att tjejer är att betrakta som sexobjekt som bara är till för deras njutning skull kan det leda till orealistiska sexuella roller och förväntningar.
--	---	---	--	---

Bilaga 4. Översikt över kategoriernas förankring i studierna

	Donevan &Mattebo, (2017)	Elmerstig et al, (2012)	Häggstöm-Nordin et al, (2005)	Häggström-Nordin et al, (2006)	Häggström-Nordin et al, (2009)	Kjellgren et al, (2009)	Löfgren-Mårtenson & Månsson, (2010)	Mattebo et al, (2012)	Mattebo et al, (2014b)	Rogala & Tydén, (2003)	Svedin et al, (2011)	Tyden & Rogala, (2004)	Wallmyr & Welin, (2006)
Pornografin som Kunskapsbank	X		X	X	X		X	X	X	X	X	X	X
Sexualkunskap genom pornografin				X	X		X	X	X	X	X	X	X
Pornografin som influencer	X		X	X	X		X	X	X	X	X	X	X
Pornografin som referens	X		X	X		X			X	X	X	X	
Fiktio		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
Sex och kärlek			X	X			X	X		X		X	
Könsrollerna i pornografin		X		X		X	X	X	X	X	X	X	
Prestationskrav		X		X	X		X	X	X	X		X	
Stimuli			X	X			X	X	X	X	X		X
Lust			X	X			X	X	X	X	X		X
Avtändning				X			X	X	X	X	X		

